

Banca de Scont a Romaniei

Societate anonimă :: Kapital und Reserven: Lei 102,380.000.

Timisoara, Strada Eminescu (Zápolya-utca) Nr. 7.

Bankoperationen jeder Art
Cheques und Inkasso
Zahlungen in allen Städten Grossrumäniens.

Zahlungsaufträge fürs Ausland.
Nimmt Einlagen zwecks Verzinsung an.
Eröffnet Konto-Korrente etc.

Telegrammadresse:
Banksconto.

Telefon: **Nr. 902.**

Warenabteilung:
Waren, Konsignationen, Vorschüsse etc.

Zentrale: BUKAREST.

Filialen: Constanța, Focsani
Galați, Ramnișul-Valcea, Sibiu
Turnu-Magurelle, Tulcea und

202 2-2

Temesvári Polgári Sörfőzde R.-T.

ajánlja a t. c. közönségnek a legkiválóbb külföldi tápsörökkel egyenértékű dupla-malátá

Kapható minden jobb üzletben, kávéházban és vendéglőben. :-

CORVIN-SÖRT
és a pilseni módra gyártott **CASINO-SÖRT**

Eredeti sörgyári pincelöltés! Alapítással 1868 évben

206

IRODALMI UJDONSÁGOK

Könyvek: eskedőknek, helyicsoportnak árendmény.

Bernstein: A cionizmus lényege és szervezete. (Dr. Ostern Lipót fordítása és bevezetésével.)	8 L	Nordau: Mesék (szimbolikus, gyönyörű példázatok, amatőr-kiadás) 12 lei. Ugyanez diszkótésben	50 L
Frigyes Lajos: A zsidók természetrajza (Népszerűen megírt tanulmány a zsidók testi és lelki tulajdonságairól. Stat. táblázatok illusztr.)	12 "	Richtmann: Cionizmus és orthodoxia (a válás és cionizmus egymáshoz való viszonyát tárgyalja)	4 "
Gorion: József és testvérei (ó-héber regény mesteri fordításban, amatőr-kiadás) 12 lei; ugyanaz diszkótésben	50 "	Simon: Hová vezet a zsidók útja? (Politikai és szociológiai tanulmány)	4 "
Graetz: Volkstümliche Geschichte der Juden. (3 kötet)	150 "	Schönfeld József: Vissza a ghetóba? (A Zsidó Szemle szerkesztőjének feljegyzései a proletárdiktatura alatt)	4 "
A londoni cionista világkonferencia és polmeetingje (Balfour, Robert Cecil, Weizmann, Sokolow beszédei)	3 "	Ujvári Péter: A tulsó parton, regény. (Az élet elevenjébe belemarkoló költői szépségű munka)	15 "
Müller H.: A cionizmus ABC-je (katekizmus-szerűen írt világos kompendium)	4 "	Ujvári Péter: Az új keresztény. (Társadalmi, ragyogó satírával és humorral megírt regény)	12 "
Nordau: Doktor Kohn, dráma. (A nagy író egyik legmegrázóbb drámai alkotása)	10 "	Wachsberger: „Ivrit“ (héber nyelvgyakorló) I—II. füzet, füzetenként	4 "

Kaphatók:
A NEUE ZEIT — UJ KOR KIADÓHIVATALBAN
Timisoara IV, Strada General Foch (Fröbl-utca) 54

NEUE ZEIT UJ KOR

JÜDISCHES WOCHENBLATT

ZSIDÓ HETILAP

Előfizetési ára:
Egész évre 150 lei, félévre 75 lei,
negyedévre 40 lei

**MEGJELENIK MINDEN
CSÜTÖRTÖKÖN**

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Timisoara IV., Str. General Foch
(Fröbl-utca) 54. szám

„Londoni zsidó tudós — a cionizmus ellen“.

Válasz a Temesvári Hírlapnak.

A „Temesvári Hírlap“ már régebbi idő óta kedvét találja abban, hogy a cionizmust támadja. Ehhez elvitathatatlannak joga van. Mi azonban eddig szándékosan nem válaszoltunk ezen támadásokra, mert a cionizmusnak egészen mindegy, hogy a „Temesvári Hírlap“ miként vélekedik felőle. Ez egyáltalában nem fontos. Ha eddigi álláspontunkkal ezuttal mégis szaktunk, ezt azért tesszük, mert a „Temesvári Hírlap“ ezuttal Gaster Mózes londoni tanár urnak és Schück Bernát józsefvárosi főrabbinak a nyilatkozatát vonultatja fel ellenünk.

Gaster tanár ur a neki imputált nyilatkozat megtételét önmaga megcáfolta. De ha nem is cáfolta volna meg, vajjon mi bizonyítja azt, hogy a mostani álláspontja a helyes és nem a négy év előtti?

A „Temesvári Hírlap“-ban megjelent állítólagos nyilatkozat szerint Gaster tanár ur négy év előtt még maga is cionista volt. Négy év előtti nyilatkozatában mint cionista csakis a következőket mondhatta volna:

„Ha egyes zsidók a maguk személyét illetőleg el is tudnak helyezkedni valamely ország gazdasági és társadalmi szervezetében, s életüket egyénileg kellemessé is tudják tenni, a 14 millió lelket számláló zsidóság tömegei, a világ bármely országát is vegyük figyelembe, végleg és biztonságosan mindeddig elhelyezkedni nem tudtak. A zsidó tömegek bizonytalan helyzetének oka, hogy a zsidóság leg-

nagyobb része még mindig a vándorlás korát éli. A nép a spanyol félsziget felől előbb állandóan kelet felé vándorolt, mignem Lengyel és Oroszországban megtorlódva a mintegy 5 milliányi zsidó centrum ott alakult ki. A centrumnak ez a vándorlása utjában az előre tolt zsidó kisebbségek türelhető gazdasági és társadalmi pozícióját mindig felborította. De miután az emancipáció idejében a zsidóság zöme Nyugat és Közép-Európán már átvonult, ha a centrumot Orosz- és Lengyelországban végleg le lehetett volna kötni, aligha lett volna akadály annak, hogy Nyugat és Közép-Európában az emancipált zsidóság a vendéglátó országok gazdasági és társadalmi strukturájában harmonikusan elhelyezkedjék. A centrum azonban keleten nem állott meg, hanem az orosz zsidóüldözések következtében mintegy 50 év előtt újból megindult, most már keletre nyugatra. Az első rajok Németországba és Ausztriába ömlöttek, ahol azonnal meg is ingatták az ott élt zsidók addig elért pozícióját és enyhülést csak az a tény hozott, hogy a zsidóvándorlás útját egyszerre Amerikának vette, ahová a háborút megelőző 30 év alatt mintegy 2 milliányi zsidó vándorolt ki Orosz- és Lengyelországból. Amde Lengyelországban, Oroszországban és Ukrajnában még mindig 3—4 milliányi zsidóság él, amely ott normális népi hajlamainak megfelelő létehez az előfeltételeket elvesztette és amely onnan kiömleni

készül. Hát kérdjük már most, mi történnék ezen 3—4 milliányi testvéreinkkel? Mi lesz velünk, ha idetömlőnk? Remélhetjük-e, hogy van a világon ország, amely őket befogadja? Vagy lephetünk-e mi valamely ország népéhez azzal a kéréssel, hogy őket fogadja be? Avagy ölbe tett kézzel, minden részvétel nélkül, a kávéház ablakából szemlélhetjük e azt, hogy több milliányi testvéreinket, — akiket ugyan az a világtörténelmi folyamat taszított ki az őshazából, mint bennünket, akikkel együtt indultunk el és akiktől a középkori üldözések idején talán csak a Rajnánál vettünk búcsút és egészen véletlen, hogy ők mentek keletre és mi másfelé, — most sadisticus pogromokban egy szállig kiirtsák? A töprengés, a vívódás és a cselekvést érlelő gondolkodás, hogy ezen reánk nézve mindenél súlyosabb problémával szemben állva mit kell cselekednünk: ez a cionizmus. Herzl Tivadar megoldásképpen azt ajánlotta, hogy a másutt elhelyezkedni nem tudó, országból-országba szivárgó, a más országokban már gyökeret eresztett zsidóság társadalmi és gazdasági helyzetét, beszivárgásával minduntalan felborító és az egész zsidónépet századok óta katasztrófától katasztrófához vonzó zsidó testvéreink részére szerezzük meg és építsük fel Palasztinát, őshazánkat nemzeti otthonnak, ahol az őket folyton vándorlásra készítő erők hatása kimarad és a nép vándorlását befejezheti. Mi ennél a megoldásnál jobbat nem tu-

dunk, azt helyesnek és célravezetőnek tartjuk és erőnkhez képest amit tehetünk annak megvalósítása érdekében, megteszük. Minthogy pedig ezen feladatot csak az egyetemes zsidóság oldhatja meg ezen munkára az összszidóságot akarjuk megszervezni. Hogy mozgalmunkat zsidó nemzeti mozgalomnak hívjuk, ez nem azt jelenti, hogy a nacionalizmus minden kinövését és tultengését a mi mozgalmunkba is bele akarnók vinni, hanem a mai közfogalmak szerint egy megszervezett népet nemzetnek neveznek, ami legalább annyi egyetemes jónak, mint rossznak a gyűjtőfogalma."

Ismételjük, Gaster tanár urnak négy év előtt így kellett volna és csakis így lehetett beszélnie és miután a neki imputált nyilatkozatot maga cáfolta meg, nemcsak tárgytalannak, hanem ildomtalanoknak is tartanók az illustris tudóssal szemben a cionizmusban rejlő igazságokat tovább fejtegetni.

Ellenben Schück Bernát józsefvárosi rabbinus urhoz volna néhány szavunk. A lelkész ur saját kijelentése szerint még ezelőtt két évvel szintén cionista volt, de a cionisták — mondja ő — ettől elvették a kedvét. Mi kiegészítjük a tisztelendő ur nyilatkozatát: nemesak cionista volt, hanem tagja volt a cionista szervezet választmányának is, annak tanácskozásain is részt vett, a zsidó nemzeti mozgalom ősi, kötelező voltát bi-

zonyító röpiratot is irt, prédikációt, cionista felolvasást is tartott, s magát általában jó cionistának gerálta. Amde a főtisztelendő ur számításon kívül hagyta, hogy minden nemzeti mozgalom a patriotáktól áldozatokat is követel és a főtisztelendő ur tényleg nem maradhatott meg cionistának, ha a cionizmus oltárára nem tudta letenni a legesekélyebb értékű áldozatot: az egyéni hiúságot.

Mit mondott Dr. Gaster József?

A „Temesvári Hírlap“ folyó évi augusztus hó 1-én megjelent számában dr. Gaster Mózesnek, a londoni sáfárd hitközség főrabbijának oly értelmű állítólagos nyilatkozata látott napvilágot, amely nyilatkozatban dr. Gaster magát a cionista eszmék ellenesének nyilvánította.

Ezen dr. Gaster urnak imputált nyilatkozatra utóbbi felhatalmazta Vermes Ernő elvtársunkat, hogy a timisoarai lapokban hozza nyilvánosságra, hogy a „Temesvári Hírlap“ által közölt nyilatkozatban foglaltakat ő nem mondotta és azok a nevezett újságba csakis magánbeszélgetés közben eljuttatott szavainak félreértése és téves formában való továbbadása útján kerültek.

A dr. Gaster főrabbi által adott ezen meghatalmazás folytán Vermes elvtársunk részéről közreadott cáfoló nyilatkozathoz a „Temesvári Hírlap“ olyan

megjegyzéseket fűzött, amelyeket a sajtótörvény 20 §-a értelmében önmagának kellett rektifikálnia, miután a „Temesvári Hírlap“ gyanúsító megjegyzéseire Gaster Mózes dr. ur Vermes Ernő elvtársunkhoz folyó évi augusztus hó 3-án a következő levelet intézte:

„Lieber Herr Vermes! Bezugnehmend auf die in den gestrigen Zeitungen erschienene Erklärung des Jüdischen Nationalverbandes bestätige ich hiermit, dass ich dieselbe vor deren Erscheinung gutgeheissen und Sie ermächtigt habe, solche auf Grund unserer Rücksprache veröffentlichten zu lassen. Timisoara, den 3. August 1921. Mit bestem Gruss: M. Gaster m. p.“

Azt hisszük ehhez az üggyhöz ezek után további reflexiókat füzniünk felesleges.

Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség timisoarai csoportja.

Minden zsidó házban legyen egy Zsidó Nemzeti Alap gyűjtőpersely. A Zs. N. A. Palesztinában telepítési célokra földet vásárol. Forduljunk az irodához IV., Fröbel-u. 54.

Örömben-bánatban gondoljunk a Zsidó Nemzeti Alapra!

rusalem schaffen sollte. Man kam nicht weiter als bis zur Sammlung von 2—3000 Mark. Im Sinne einer Vorbereitung dieser Universität war es gedacht, als der Schreiber dieser Zeilen im Jahre 1895 von Jaffa aus den Vorschlag machte, in dieser Stadt ein hebräisches Gymnasium zu gründen. Auch das war damals ein Schlag ins Wasser; erst 8 Jahre später gelang es einem mutigen Mann, das erste Gymnasium dort zu gründen. Dann war die Entwicklung eine schnelle. Ein hebräisches Schulwesen entstand, das infolge eines tüchtigerweise von antizionistischer Seite unternommenen Kampfes gegen die hebräische Sprache einen grossen Aufschwung nahm.

Inzwischen waren die Stimmen immer lauter geworden, die eine jü-

dische Universität in Jerusalem forderten. Die immer grösser werdende Not der jüdischen Studenten, die in Osteuropa vom Studium ausgeschlossen wurden und denen die deutschen Hochschulen sich immer mehr versperrten, war nur ein äusserer Anlass; vielmehr waren es innerjüdische Gründe, die immer gebieterischer die Schaffung einer solchen Hochschule in Palästina heischten. Auf dem Wiener Zionistenkongress 1913 wurde unter allgemeiner Begeisterung ein Komitee eingesetzt, das die Universität schleunigst vorbereiten und die Schaffung einer wissenschaftlichen Bibliothek in die Wege leiten sollte. Denn von vornherein war man sich darüber klar, dass die Gründung und der Ausbau der Universitäts- und Nationalbibliothek

FEUILLETON

Der Plan der jüdischen Universität in Jerusalem.

Von Prof. Dr. Heinrich Loe we, Berlin.

(Ziko.) Von der grössten Einwirkung auf die jüdische Siedlung in Palästina und auch auf das Leben und die geistige Entwicklung der Juden in anderen Ländern wird die Gründung der hebräischen Universität in Jerusalem sein, die jetzt in Angriff genommen wird. Der erste Gedanke dazu ging von Professor Dr. Hermann Schapira aus, der im Jahre 1887 einen ersten Verein gründete, der als Ausfluss seiner nationaljüdischen Gesinnung eine hebräische Universität in Je-

Wal'er Rathenau und die Judenfrage.

Für die „Neue Zeit“ von Dr. E. B. isker.

(Se l u s)

Nichts von historischem Zusammenhang einer in allen Zeiten und Ländern anzutreffenden Erscheinung. Nichts von Ursache, Wirkung und Wertung einer nach Jahrtausenden zählenden Glaubens- und Leidensgemeinschaft. Die Judenfrage wird eigentlich mehr als deutsche Frage behandelt. „Ich kämpfe gegen das Unrecht, das in Deutschland geschieht, denn ich sehe Schatten aufsteigen wohin ich mich wende. Das Unrecht, was gegen das deutsche Judentum und teilweise gegen das deutsche Bürgertum gerichtet, ist nicht das grösste, aber auch eines“ (Schriften Band I. 206—7) so fasst Rathenau seine Schlussbemerkung zu der Artikelserie „Staat und Judentum“.

Rathenau begnügt sich nicht mit der Feststellung des Unrechtes; er sucht nach dessen Grund: worin ist er zu finden? Nicht in der Religion; denn: „der heutige kultivierte Jude ist weniger als irgend ein anderer zeitgenössische Kulturträger vom Dogmatisch-Religiösen abhängig“. Auch nicht die vielberühmte Behauptung von der Minderwertigkeit der Juden als staatliches Element, begründet das ihnen zugefügte Unrecht: „Verdankt nicht England seine Imperialpolitik einem

Juden, dessen Standbild vor der Westminsterkirche steht? Haben nicht Frankreich, Italien, Russland, Oesterreich und sogar Preussen ein par tüchtige Minister jüd. Blutes gehabt?“ (Schriften Band I. 194). Auch die Behauptung die Juden wären minder gute Staatsbürger, die die Einheit der Abkunft, der Religion, der Familie höher stellen, als ihre staatliche Zugehörigkeit, mit der das Unrecht gegen die Juden begründet zu werden pflegt, sei nicht stichhältig. „Was geschehe wohl, wenn die arnseelige halbe Million deutscher Juden einmal 10 Jahre lang die Mittel die sie den Zwecken der allgemeinen Wohlfahrt, den Aufgaben der Forschung und den Werken der Kunst zuwendet, bis zum Eintritt besserer Zeiten aufspeichern wollten? Manches wohlthätige Werk bliebe ungeschehen, manches Problem ungelöst und die deutsche Kunst, so sagen nun einige ihrer hervorragenden Vertreter, könnte auswandern“ (Staat und Judentum S. 204).

Der wahre Grund der ungerechten Zurücksetzung, der wahre Grund dessen, dass es im Leben eines jeden deutschen Juden einen schmerzlichen Augenblick gebe, an dem er sich zeit- lebens erinnere, wenn ihm zum erstenmal bewusst werde, dass er als Bürger zweiter Klasse in die Welt getreten ist. Der wahre Grund dafür liege in „tiefer und alter Stammesabneigung“ (Staat und Judentum). Diese Abneigung ist

eine gegenseitige. Auf jüdischer Seite stamme sie von der Zeit materieller Bedrückung; doch sterbe sie da seit zwei bis drei Generationen ab. Auf christlicher Seite dagegen ist die Abneigung bis vor etwa zwei Jahrzehnten stark angewachsen und seither stetig geblieben.

Ist ein Erlöschen oder eine Abnahme dieser Abneigung zu erwarten? „Solange sie der Staat billigt, anpreist und rechtfertigt, und solange gewisse Stammesmerkmale den Juden seinem christlichen Landsmann erkennbar und verdächtig machen“, (S. I 186), wäre eine Änderung kaum zu erwarten. Das Mittel, das viele Juden und Nichtjuden dafür geeignet halten und das vom Staate gebilligt wird: die Taufe, bezeichnet Rathenau als „rückständig, falsch, unweckmässig und unmoralisch“. Er nennt die Forderung nach der Taufe „die schwerste Kränkung, die ein Staat einer Bevölkerungsgruppe zuzufügen vermag“ (Schr. I, 190). Sie nötige den Juden, sich als Menschen zu empfinden, der von der Ablehnung seines väterlichen Glaubens geschäftlich oder sozial profitiert. „Sie setze Prämien auf Glaubenswechsel und an Stelle der offenen „Verjudung“, die bekämpft wird, die „latente“ auf Grund einer üblen Auslöse“. Dass trotz der Vorteile, die die Taufe dem Einzelnen einbringe, ein sehr geringer Prozentsatz des deutschen Judentums ihr verfallende, offenbare die stärkste

zu Jerusalem der eigentlichen Universitätsgründung vorangehen müsse. Ohne diese bleibt die Universität und sogar eine grosszügige Kolonisation ohne das geistige Rüstzeug. Daher muss auch in Jerusalem, wie das von jeher in aller Welt der Fall war, der Auf- und Ausbau der wissenschaftlichen Bibliothek der Gründung der Universität vorangehen.

In dieser Richtung waren die Arbeiten, an denen sich u. a. auch der inzwischen verstorbene Professor Paul Ehrlich beteiligte, im Gange, als der Ausbruch des Weltkrieges aller Tätigkeit ein Ende setzte. Aber unmittelbar nachdem der Waffenstillstand auch nur die Möglichkeit einer Arbeit gab, waren die Arbeiter für den Universitätsplan wieder am Werke, zu

denen sich noch eine ganze Reihe neuer Mithelfer gesellten. Besonders traten nun auch die Herren Professoren Otto Warburg, Leopold Landau, Albert Einstein u. a. hervor. Die Arbeiten für die Bibliothek wurden wieder aufgenommen, und in Deutschland bildete sich ein Palästina-Hochschul-Komitee, das sich der Gründung von Universität und Bibliothek ganz besonders annehmen will.

Von vornherein war man sich darüber klar, dass im Orient die Gefahr vorliegt, dass eine breit angelegte Universität verflächen könnte. Deshalb verzichtete man darauf, von Anfang an eine Voll-Universität ins Leben zu rufen. Damit ist aber auch die Möglichkeit, Abschlussprüfungen vorzunehmen und Diplome über erlangte

akademische Grade auszustellen, weit hinausgerückt. Doch kann man leichten Herzens davon Abstand nehmen, wenn es dafür gelingt, eine wirklich wertvolle Stätte eraster wissenschaftlicher Arbeit zu schaffen. Darum soll die Universität ganz allmählich aus einer Reihe von wissenschaftlichen Forschungsinstituten aufgebaut werden. Das ist natürlich viel schwerer und kostspieliger, und man kann es nur erreichen, wenn es gelingt, eine Reihe von führenden Gelehrten dazu zu bewegen, ihre eigene Forschungsarbeit nach Jerusalem zu verlegen. Sie verzichten dadurch nicht nur auf das bequeme Leben in Europa, sondern auch auf den Glanz eines grossen Auditoriums. Denn in Forschungsinstituten arbeiten immer nur eine kleine

Eigenschaft des modernen Judentums. (Staat und Judentum.)

Ausser der Abneigung gebe es aber noch einen Grund, und das ist die Konkurrenz. „Sagen sie uns offen und ehrlich: sie fürchten unsre Konkurrenz. Bekämpfen sie uns, wenn sie wollen, aber mit ritterlichen Waffen; beschimpfen sie uns nicht.“ (Staat und Judentum.) Doch diese Konkurrenz, die Rathenau besonders im zweiten Artikel der Schrift über Staat und Judentum besonders hervorhebt als Grund der Stammesabneigung, ist aber bloss, um mit einem Terminus Rathenau's selbst zu sprechen, eine „Partiällösung“ der Stammesabneigung. Denn gewiss ist der deutsche Jude dem deutschen Junker kein aussichtsreicherer Konkurrent, als der deutsche Bürger, und dem deutschen Bürger als sein christlicher Mitbürger.

*

Wenn wir uns nun nach den Mitteln umsehen, die Rathenau zur Tilgung dieser „Abneigung“ vorschlägt, so finden wir eigentlich nichts Konkretes. „Den Kampf werden Verhältnisse entscheiden, und nicht Menschen. Eine unaufrichtige, unsittliche Politik kann keinen Bestand haben.“ (Schr. I, 198.)

Was aber die Juden selbst betrifft, was sollen und was können sie zur Beseitigung des an ihnen begangenen Unrechtes tun? Auch darüber lässt uns der Autor im Ungewissen.

Einst habe er geglaubt, den Juden

Anzahl auserlesener Gelehrter und sorgfältig ausgewählter Schüler. Es fanden sich aber eine Reihe ganz besonders namhafter Gelehrter, die auch unter diesen Verhältnissen ihre angesehene Stellung an europäischen Universitäten mit den stilleren und weniger sichtbaren Stätten der Forschung in Jerusalem vertauschen wollen, obwohl ihnen zugleich die sehr erschwerte Bedingung der hebräischen Lehrsprache auferlegt wird.

Es wird sehr bald mit einem physikalischen, einem chemischen und einem mikrobiologischen Institut begonnen werden. Hier soll die rein wissenschaftliche Forschung ohne jede Seitenabsicht betrieben werden. Immerhin wird eine Nebenwirkung erreicht, da gerade diese drei Institute in hohem

„energische Selbsterziehung und Beseitigung aller ablegbaren Seltsamkeiten“ als Mittel gegen den Antisemitismus zu empfehlen. Dieses Mittel habe aber versagt, trotzdem die deutschen Juden seit einem Jahrhundert diese „Selbsterziehung“ üben. Ausserdem gibt Rathenau selbst zu, dass es hart sei, „Opfer als Gegenleistung für Bedrückung“ zu verlangen. Und so bleibt den Juden schliesslich kein anderer Ausweg, als: „auch während der Dauer ihres Minderrechtes unablässig an ihrer „Selbsterziehung“ zu arbeiten und ihres guten, wohlverworbenen und ungesetzlich verkümmerten Rechtes zu gedenken: nicht in Groll, aber in Zurecht. Gott wird's richten.“ (Schr. Bd. I, 206.)

In dieser Einstellung erscheint uns die Judenfrage in Rathenau's Schriften. Es ist das eine Einstellung, die der Ideologie, der sogenannten „Aufklärungsepoche“ der deutschen Juden entspricht und von den Deutschen mos. Glaubens vertreten wird. Sie ist wohl von höherem ethischen Niveau getragen und hat mit der aufdringlichen, opportunistischen Assimilationstreiberei nichts zu tun, was schon in der scharfen Zurückweisung der Taufe zum Ausdruck kommt. Auch ihre Tragik, die sich in den Worten ausdrückt: „Es ist das Härteste, was der Mensch dem Menschen zurufen kann, wenn er sagt: Dein Blut, deine

Masse wichtig sind für ein Land, in dem die natürlichen Wasserkräfte zu einem grossartigen System der Elektrifizierung und die reichen Schätze an chemischen Rohstoffen im und am Toten Meer zu chemischer Industrie einladen, in dem aber auch das Sanitätswesen seit Jahrhunderten so vernachlässigt ist, dass ein besonderes Studium der Mikroorganismen auch aus praktischen Gründen geboten ist. Endlich wird man sehr bald eine Abteilung errichten müssen, die nicht bloss die Möglichkeit allgemeiner wissenschaftlicher Fortbildung bietet, sondern die sich vor allem die Erforschung des Landes, d. h., Palästinas im engeren, des vorderen Orients im weiteren Sinne zur Aufgabe macht. Hiermit hängen die judaistischen Stu-

Seele, deine Gesinnung hat keinen Teil an unsrer Gemeinschaft“ (Schr. I, 198); erhebt sie über einen biederen „mosaischen Konfessionalismus deutscher Nation.“ Allein von einer Judenfrage als Schicksalsfrage eines Volkes, das seinen dornigen Weg mitten durch die Völker der Erde Jahrtausende wandert, in den verschieden gestalteten „Judenfragen“ sich auf der Welt seinen Kampf um die Erhaltung seiner tiefempfundenen Gemeinschaft vor Augen führend, von einer solchen Fassung, wie wir sie von dem Autor der „Mechanik des Geistes“ und „Von kommenden Dingen“ zu erwarten uns berechtigt glauben, ist die Rathenau's weit, weit entfernt. Zu einer solchen Fassung führt allerdings kein „dialektischer“ Weg, da sie aus Seelengebieten stammt, für deren Beschreibung intellektuelle Begriffe nur relative und unzulängliche Bilder liefern.

Es heisst nicht Rathenau's Anschauungen mit dem üblichen Masstab des Nationalismus messen, wenn dieser Mangel einer weiten Fassung der Judenfrage hervorgehoben wird; es ergibt sich das als ein Resultat der Messung mit seinem eigenen Masstabe. Sagt doch R. selbst: „Die staatenbildende und nationale Kraft der Völker, ihre Fähigkeit, sich als eine Einheit zu empfinden, diese Einheit höherzustellen, als alles individuelle Leben in ihr aufzugeben, für sie sich hinzugeben, dieses transcendente Ge-

dien natürlich aufs engste zusammen. Es wird also neben den drei genannten wissenschaftlichen Forschungsinstituten eine orientalistisch-judaistische und zugleich allgemeine Abteilung geben. Aufgabe der Bibliothek wird es sein, in erster Linie den Bedürfnissen dieser jetzt entstehenden Forschungsinstitute zu genügen und zugleich für die im Zusammenhang mit der Universität planmässig entstehenden land- und gartenwirtschaftlichen Versuchsstationen das wissenschaftliche Material zu beschaffen. Auch die Kunstgewerbeschule, die in der Entstehung begriffenen Museen und Fachschulen aller Art verlangen die Mithilfe der Bibliotheksverwaltung, deren Mittel noch gering, deren Aufgabenkreis ein unübersehbar grosser ist.

fühl höherer Ordnung ist schlechthin die Voraussetzung und der Masstab aller seelischen Gemeinschaft, gleichviel ob sinnbildlich die Ordnung gekettet sei, an die Symbole des Landes, des Stammes, des Staates, der Dynastie oder des Gottes.“ (Mech. d. Geistes 159.)

Man muss nicht gerade Zionist sein, um auch für die Beurteilung der „jüdischen Gemeinschaft“ dieses Kriterium wenigstens in seinen Hauptstücken zu beanspruchen. Die Vergangenheit und die jüngste Gegenwart des jüdischen Volkes rechtfertigen diese Anspruchnahme.

Trianon.

A szó, amely azóta a barok cím-táblájára került, a tragédia végfelvonását jelenti. Dacára minden terrornak, kurzusnak, reakciónak, a progresszívül gondolkozó ember részvét nélkül nem mehet el egy nép tragédiája mellett. Mert ha a békeszerződés részben 3 új nemzet-újra-teremtési feltételét szabta is meg, mélyen sújtott egy másikat, amely mint nép ren bűnös, amely ismét elmondhatja ma arról: *delicta maiorum immerite lues*...

Minket azonban Trianon a jó o'daláról érdekel, mert minden rosszban van némi jó is és ez a jó a nemzeti kisebbségek védelme lenne. Ez a szerződés ezt a védelmet győztes mint legyőzöttre egyformán alkal-

Gelehrte sind reichlich vorhanden, welche die Eigenart und den Willen haben, an der hebräischen Universität in Jerusalem zu wirken. Noch weit stärker ist das Verlangen der Schüler. Schon jetzt entstehen hochschulartige Vorlesungen ohne Mitwirkung der eigentlichen Träger des Universitätsgedanken, weil die Verhältnisse dazu zwingen. Aber es gibt ein schwer zu übersteigendes Hindernis, nämlich die ägyptische Valuta. Russland, aus dem bisher in erster Linie alle Geldmittel kamen, scheidet völlig aus. Deutschland vermag nur wenig zu tun, wenn es auch klar ist, dass der deutsche Einschlag dem Kapital und der Intelligenz entsprechen wird, die von den deutschen Juden beigesteuert werden. In erster Linie sind die amerikanischen

mazta, és ha eddig a győztes államok nem is vették valami túlságosan komolyan a szerződés ezen klauzuláját, de legalább kivételes törvényeket sem alkottak nemzetiségeik elnyomására. Magyarországon azonban a helyzet másként áll. Ha nem is a ratifikáció, de a szerződés megkötése óta egész sereg olyan szegényes törvényeket és rendeleteket hozott, amely egyenesen arculapássa nemcsak az emberi-érvéneket, hanem magának a békeszerződés rendelkezéseinek is.

A békeszerződés meghagyja, hogy Magyarország minden polgára nyelvre, fajra, származásra, vallásra való különbség nélkül, egyenlő jogokat élvez, sőt hogy ez alaptörvénybe iktatandó, amelyet semmiféle más törvényel vagy rendelettel megváltoztatni nem szabad. Ezzel szemben Magyarország polgárainak egy jókora hányada a polgári szabadságjogok élvezetéből teljesen ki van rekesztve, részint intézményesen: törvény által (numerus clausus a főiskolákon), részint rendeletileg (középiskolai minősítések) és részint minden törvény és rendelet mellőzéseivel (trafik, mozi stb. jogok revíziója, büntetőszázadok a zsidók számára, a zsidó tisztviselők elkergetése, stb.)

Mindez amennyire szomorú, annyira nem új. De mégis, most újból meg kell említenünk, mert a béke ratifikációja után a *formális* jogcíme is megvan a hypokrita Európának,

Juden dazu berufen, grosse Geldmittel aufzubringen. Deshalb sind die Professor Weizmann und Professor Einstein nach Amerika gereist, um dort an Ort und Stelle für das grosse wissenschaftliche Kulturinstitut zu werben, dessen Entstehung absolut sicher ist, dessen schnelleres oder langsames Gedeihen aber auch von den materiellen Mitteln abhängig sein wird, die ihm zur Verfügung stehen.

Ujságárusnál, trafikban, nyilvános helyen, kérjük mindenütt az „Uj Kor“-t. Legj. bb eredménnyel az „Uj Kor“ ban hirdelhet!

amely jogcímet keres ott, ahol valamit *nem* akar megtenni, de túltesszi magát minden jogor, ha valamire kedve kerekedik, a beavatkozásra.

A győztes nagyhatalnak „lefejezési“ és „jöváteli“ bizottságot küldenek Budapestre. Valószínű, hogy e két bizottság minden mesterkedés ellenére jól fogja hivatását teljesíteni, mert érdeke, hogy a porondon maradt bosszút lihegő ellenfele kezéből kicsavarja a nyugtalanító fejevért és érdeke, hogy az *anyagi* kár, amelyet okozott, jóvá tétessék. Nos, vajjon nem-e ép oly eminens emberi, tehát európai érdek az is, hogy a közép-korinál is sötétebb reakció kezéből is kicsavarják a fejevért, hogy az erkölcsi világtrenden, civilizáción, kultúrán, ama szenthároszágon, amelyre az emberiség élete épült, ejtett sérelem, az ennek okozott kár is megtérítessék?! Trianon után nem lehet az „idegen állam belügyeivel“, a megszokott hamis frázissal érve'ni, mert igenis lemegy két bizottság is a bizonyos idegen állam fővárosába, akik előtt fel kell tárni minden ajtót, kinyitni minden aktacsomót és pénzes szekrényt egyaránt.

És ha ezek a bizottságok továbbra is csak arra fognak ügyelni, hogy Prónayék ne a volt osztrák-magyar hadsereg szuronyjaival, hanem legfeljebb valódi szegedi bicskával gyilkoljanak, ha kivesszik a kezükből a Mannlichert, de meghagyják a Lanca tert, ha gondosan ügyelnek, nehogy egy angol vagy francia polgár csekkje beváltatlan maradjon, de közben a magyar állampolgárok ezreit teszik földönfutóvá (az elmúlt héten magában Hajdumegyében 52 családot kergettek világgá), úgy e bizottságok ha papíron, vagy az önző érdekek szempontjából meg is felelték feladatuknak, az emberiség bünpártolás vagy palástolással vádolhatja majd őket. Ebben az esetben minden olyan nemzetközi testülethez kell fordulnunk, ahol Magyarország helyet foglalni szeretne. (Interparlamentáris Unió, Népszövetség.)

Reméljük, hogy Dickinson ur, aki most a Népszövetség megbízásából Romániában végzi ellenőrző körutját, a szomszédba is ellátogat. És ha

tényleg az az elve, hogy nem az államok, hanem a népek szuverének, úgy mindentűt, tehát Magyarországon is érvényt fog szerezni a népszuverénitás, a trianoni szerződésben is kifejezésre jutott elveknek. És ha Magyarország barát a volna, annál inkább meg kell ezt tennie, mert a trianoni szerződésnek talán

ez az egyetlen pontja, amely tényleg egész Magyarországnak hasznára válna. Magyarországi testvéreink ma még nem panaszkodhatnak nyíltan, de némaságuk is kiáltó jel. A pár hét múlva összeülő XII. cionista kongresszusnak, amelynek szavára mégis csak felfigyel a világ,

kell módot találnia, hogy a többi elnyomottakkal együtt Magyarországi megkínzott zsidósága érdekében is felemelje szavát, és hogy hegyet kérjen a népek tanácsában a zsidó nép részére, amelyet ez a kulcsfontosságú 4000 éves harcban bőségesen kiérdemelt. *Fidnes.*

Smuts tábornok a zsidóságról és cionizmusról).

— A zsidó nép a történelem folyamán súlyos igazságtalanságokat szenvedett el és pedig nemcsak az elmúlt korokban, hanem még tegnap is, sőt részint még ma is Európa egyes részeiben.

Alig kétkeltem, Hölgyeim és Uraim, hogy abban az új légkörben, amely most a világon megszületett és amelyik a polgárosult társadalmat mindinkább át fogja alakítani, mihamarabb felvirrad ama nap, amelyen a zsidó faj szenvedéseinek, mint ahogyan azokat a történelemből ismerjük, vége szakad. Helyeslem a cionisták ideáljait és célját és amellettt vagyok, hogy a zsidókérdés egyetlen igazi megoldása: a meg nem történtté, a jóvá tétele annak a nagy igazságtalanságnak, amelyet 2000 évvel ezelőtt a zsidókkal szemben elkövettek.

Nem kell azt Önöknek mondanom, mert hisz jobban tudják, mint én, hogy a zsidók a nemzeti érzelmi legkisebb népek egyike, amely valaha létezett. És nekik meg kellett ezért fizetni, amiért fanatikusok, nemzeti érzelmeik és kicsinyek voltak. Szétmorzsolták

őket a világtörténelem malomkövei között. A nagy birodalmak, amelyek hol itt, hol ott ütötték fel fejüket Ázsiában, a zsidó néppel is több ízben összeütközésbe kerültek; hogy mily eredményel, azt ismerik Önök: hogy kétezer évvel ezelőtt, mintán előbb elűzték országából, véglegesen elasztították és az egész föld színén szétoszták őket és azóta a nép története a martíromságok láncolata. Nem hiszem, hogy léteznék az emberi fajok történetében hasonló sors, amelyet a zsidó néppel össze lehetne hasonlítani, és ennek dacára, főtartották hitüket, önbecsülésüket, nemzeti eszményeiket és még ma is élnek a világ nemzetei között... Élnek, és eljő az a nap, amelyen a próféták szava valóra válik és Izrael visszatér honába...

Nem kétkelkedem abban, Hölgyeim és Uraim, dacára annak, hogy ama napot, amelyen egész Izrael visszatér Palesztinába, talán már megsem érzjük, hogy Palesztina mégis, mindinkább a zsidó nép nemzeti otthonává fog válni, A világnak azon részeiből, ahol a

zsidókat elnyomják, ahol szerencsétlenek, ahol a keresztény népség nem viselkedik barátságosan velük szemben, a világ eme részeiből mindig nagyobbodó áradatát a Palesztinába vándorlóknak fogják Önök szemlélhetni és jövendő nemzedékek ott még egy nagy zsidó állam kialakulását láthatják szemük előtt. Remélem, hogy a dicsősége nagyobb lesz még annál az államnál is, amelyről a bibliában olvasunk.

Jómagannak az az előnye volt a világháborúban, hogy egy-két hónapra Palesztinába mehettem.

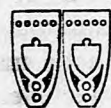
Ott erősen megragadott az, ahogyan

*) Megírta az „Uj Kor“, hogy a brit birodalmi konferencián Smuts tábornok, a délafrikai Unió miniszterelnöke, volt — johanne-burgi elvtársaink felkérésére — legmelegebb szószólója a cionista érdekeknek, amelyek mellett a tábornok befolyására a konferencia állást is foglalt.

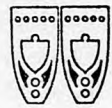
A miniszterelnök régi barátja a zsidóságnak és különösen a cionizmusnak, amelyet fenti beszéde, amelyet a sanremoi békekongresszus határozatának évfojtója alkalmából a délafrikai cionista szervezet meetingén mondott el, is élénken bizonyít. Szerk.

Az E. Zs. N. Szöv. Temesvári Csoportjának

folytatólagos (tisztújító)

közgyűlése

f. hó 15-én, hétfőn d. u. 6 órakor

a Belvárosi Hitközség tanácstermében (Erzsébetudvar).

Minden sékelfizető legyen ott!

Blalik über die Zs. d. d. in Sowjetrussland.

Die Konstantinopler „La Nation“ veröffentlicht ein Interview mit dem soeben in Begleitung mehrerer literarischer Freunde in Konstantinopel eingetroffenen jüd. Nationaldichter Bialik, dem die „JPZ“ folgenden Auszug entnimmt: „Wir sind aus Russland nicht geflüchtet, um Verfolgungen und Pogromen zu entgehen oder um endlich einen Musseplatz zu finden. Unsere Abreise aus Russland wurde von Gründen ganz anderer Natur bestimmt. Infolge mancherlei Umstände mussten die hebräischen Druckereien seit fast 7 Jahren ihre Tätigkeit einstellen. Ich und meine literarischen Freunde waren gezwungen, unsere seelischen Empfindungen auf blosse Manuskripte zu beschränken und es war für uns eine absolute Lebensnotwendigkeit, diesem moralischen Gefängnis zu entkommen, um unseren Brüdern die Früchte unserer Arbeit nicht länger vorzuenthalten. Die nötigen Schritte zur Erlangung der Ausreisewilligung machten wir noch zur Zeit der Herrschaft Denikins. Inzwischen gelangten die Bolschewisten wieder zur Macht. Nach längerer Zeit beschlossen wir, bei der bolschewistischen Regierung um Ausreisewilligung anzusuchen. Unsere Delegation nach Moskau fand bei Gorki die wärmste Unterstützung. Es gelang diesem, die Volkskommissäre, insbesondere Lenin, zu überzeugen, dass die hebräischen Arbeiten der jüdischen Intellektuellen für den Fortschritt der allgemeinen russischen Kultur keine unbedingte Notwendigkeit seien und dass folglich kein Grund vorliege, unsere Bitte abzuschlagen. Was unser Reiseziel anlangt, haben wir noch keinen festen Entschluss gefasst. Auf jeden Fall gehen wir alle nach Palästina, aber möglicherweise werden einige von uns noch einige Zeit hier bleiben oder vorher noch in andere Länder gehen, um unsere palästinensischen Angelegenheiten zu regeln. Wir werden alles tun, damit unsere fertigen Werke, die seit 7 Jahren auf Drucklegung warten, endlich der Öffentlichkeit zugänglich gemacht

a zsidók a nemzet életében előálló egyik legnehezebb problémát megoldották. Tudvalevőleg teljesen egyéni és nemzeti érzelmi népnek maradtak meg. Teljesen nemzeti érzelmi és egyéni és ennek dacára mégis egy nagy nemzetközi nép ez, igazi nemzetközi szellemmel eltelve. Ők megtanulták a nemzetiséget és nemzetköziséget egyesíteni...

Van valami nagy abban, hogy hazafiasak legyünk. Hogy egy néppel birunk és így szóljunk hozzája: „Először és legtöbbször az én népem!“ Ez a nemzeti álláspont. De ezt össze kell egyeztetnünk azzal a másik magasabb állásponttal, amelyet elérni számunkra oly nehéz. Nehéz itt és éppen olyan nehéz Európában. Mindenki csak önmagát látja; mindenki csak saját népét akarja meglátni és szeretni, mialatt a nagyvilág, más nemzetek és az egész kultúra számukra nem létezőnek tesz. Önöknek, az élet nagyon kemény tapasztalásai után, amelyeket ezernyi év alatt saját és idegen országokban meg kellett szerezniük, a vérükben van és tudják azt, hogy hogyan kell ezt a két tényezőt a faj fejlődése végett egyesíteni. És ezért csak önök képesek rá, hogy a jövő emberiségét megtanítsák arra a feladatra, hogyan kell ezt a két tényezőt összeegyeztetni, és ez lesz az eljövendő idők legnagyobb feladata a világ számára. A tisztán nemzeti ideje kétségkívül elmúlt, kétségen kívül a nemzetközi követeléseket a tisztán nemzetközi talajra kell majd ültetnünk. És egyetlen nép a világon sem ért ehhez jobban, és tudja a világot tekintetben a bölcsesség és tapasztalat nagyobb értékű tanításaival ellátni, mint az Önök kicsiny zsidó népe. A Népek Ligája egészen a zsidó eszmék fejlődési vonalán látszik mozogni és ezért remélem én, hogy a zsidó nép az eljövendő években a dolgok nemzetközi rendjében nagy szerepet fog játszani. A Népszövetségre nagy befolyást fog gyakorolni, latbaveti magát azért a széles látókörért, amely most a világtörténelem peremén feltűnik, és hogy ezen a nivón és ezen az új vonalon épp annyira hozzá fog járulni az emberi boldogsághoz és haladáshoz, mint amennyire tette ezt egykor, amikor kis nép volt még, a mely a nagy választás irodalmat megteremtette.

Mint ahogy már egy alkalommal mondtam, már előre örvendek a jövő Májmunijainak és Spinózáinak. Nem tudom, hogy amikor a faj és a jellem megvan, miért ne lobogjon a szellem lángja is még bennük. Nincs rá semmi alap, hogy Izrael ne térne vissza az ő nagy történelmi hivatásához, hogy ne tartsa újra magasan a föld népei között a szellem zászlaját. Ez volt az Önök hivatása a múltban, remélem, ez lesz a jövőben is.

Az Ótestamentum, a legcsodálatosabb mű, amelyet emberi agyak valaha alkottak. Ez az Ótestamentum volt a tulajdonképeni magja a holland kultúrának itt Dél-Afrikában. Bizonyára vannak itt az orsrágban ezer- és tizezerszámra hollandusok, akik jobban ösmerik az Ótestamentumot, mint maguk a zsidók. Én magam részéről elmondhatom, hogy ha bármikor valamilyen nagy vagy igazán megrázó dolgot látok, az Ótestamentum nyelve jut az eszembe, az a legfenségebb nyelv amely emberi ajkáról elhangzott. Nem a héberre, amely egyébként egész pompásan hangzik, hanem az emberi szív mindent felölelő nyelvére gondolok, az emberi lélek nyelvére, amely tisztán emberi érzéseket és indulatokat fejez ki, olyan általánossággal, amely minden fajtához és minden nemhez szól. A zsoldároknak és prófétáknak nyelve ez!

Ez a mi kulturánknak az alapja Dél-Afrikában. Alapja, a mi fehér és az Önök zsidó kulturájának; és ezért állunk mi együtt egy közös alapon, a legnagyobb szellemi alapon, amelyet a világ valaha látott.

Az önök fajára nézve is véget ért egy hosszú történelmi küzdés. Nagy szerepet játszottak a történelemben. Látom eljönni az időt, amikor újra hasonló szerepet fognak játszani; és akkor, ha tényleg visszatérnek erre a régi alapra, a zsoldárok és próféták alapjára, ha ez a nap eljön, akkor mi itt Dél-Afrikában, mi keresztények, a germán vérből, felismerjük majd, hogy lakosságunk egyik leghatalmasabb, legfontosabb eleme a zsidók voltak, akik közöttünk éltek és segítettek nekünk, hogy elsajátítsuk a szellemi életfelfogást. Ford. F. L.

Mit bestem Erfolge inserieren Sie in der „Neue Zeit“ „Uj kor“.

werden. Der Verlag „Dwir“ hat eine grosse Anzahl hebräischer Werke im Manuskript erworben, die er ehestens herausgeben möchte. Die Manuskripte, die wir mit uns mitführen, bilden allein schon einen unschätzbaren Reichtum für unsere nationale jüd. Kultur.

Was die allgemeine Lage in Sowjet-russland anlangt, so sind Antisemitismus und Pogrome nicht in das Programm der Sowjetregierung aufgenommen. Die Juden sind keineswegs Anhänger oder Verteidiger des Bolschewismus, aber es beherrscht sie ein Angstgefühl vor der Rückkehr des autokratischen Regimes, das bei ihnen einen starken Eindruck von Schrecken hinterlassen hat. Die Freiwilligen Denikins und Wrangels haben so viel Morde verübt, soviel Gut verwüstet und verbrannt, soviel Frauen, Greise und Kinder getötet, dass, wenn man nur ihre Namen nennt, die Juden all die unbeschreiblichen Leiden vergessen, denen sie jetzt ausgesetzt sind. Es muss fortwährend betont werden, dass die Juden in Russland keine Bolschewisten sind und auch genügend Gründe haben, es nicht zu sein. Durch die Nationalisierung des Handels und die

Unterdrückung der Industrie, wurde die ganze jüd. Bevölkerung, mit Ausnahme einer kleinen Zahl jüd. Arbeiter, ruiniert und dem grössten Elend ausgeliefert. Von den 18 Volkskommissären, die Moskau regieren, sind allerdings drei — *Trotzki, Kamieniew* und *Sinowiew* — jüd. Abstammung. Aber obwohl in ihren Adern jüd. Blut fliesst, gibt es absolut nichts, weder moralisch noch geistig, was sie mit ihrer Rasse verbinden würde, von der sie sich in jeder Weise fernzuhalten bemühen. Der Bolschewismus duldet die jüd. Religion in den Synagogen und mengt sich nicht in religiöse Fragen. Die Gewissensfreiheit ist im heutigen Russland eine vollkommene. Die einzige Bedingung ist, dass die Religion nur in den Synagogen, resp. Kirchen oder Moscheen ausgeübt wird. Was die hebräische Sprache betrifft, so dürften die gegenwärtigen Regierungen ihr nicht feindlich gesinnt sein, aber die jüd. Sektion beim Bildungskommissariat, die aufgehetzt wird vom „Bund“, der von keinen Unterschieden bzw. Rasse und Religion wissen will, zieht vor, dass man in den jüd. Schulen jiddisch und nicht hebräisch unterrichtet. Dagegen unter-

stützt die Kunstsektion denselben Bildungskommissariates das hebräische Theater in Moskau, die „Habimah Haibrith“, das sich in den allgemeinen intellektuellen Kreisen Moskaus grosser Wertschätzung erfreut. Das Kommissariat für jüd. Angelegenheiten, unterstützt vom „Bund“ und besonders von seinem Präsidenten, *Meregin*, der ein ausgesprochener Assimilant ist, führte eine sehr rege Agitation gegen alles, was zionistisch ist. Derselben Quelle entstammen alle Hindernisse, die der Auswanderung von Juden aus Russland in den Weg gelegt werden. Die Ausreise wird nur den Frauen, Greisen und Kindern gestattet, aber nicht Personen in mittleren Jahren, die für die Armee und die ökonomische Notwendigkeit Russlands gebraucht werden, d. h. mit anderen Worten, da die Familienernährer nicht mitfahren können, eine Verunmöglichung jeder Ausreise.

Die „Nation“ berichtet noch, dass Bialik gegenwärtig eine wichtige literarische Kritik über die hebr. Dichtungen der grossen sephardischen Schriftsteller des Mittelalters vorbrachte.

A temesvári Zsidó Nemzeti Szövetség közgyűlése.

— Az Uj Kor tudósítójától. —

A timisoarai Zsidó Nemzeti Szövetség f. hó 31-én tartotta meg közgyűlését. Miután az előbbi közgyűlés mintegy 3 évvel ezelőtt folyt le, a mostani már előre is mozgalmasnak ígérkezett. Már hetekkel ezelőtt megindult a készülődés, mert hisz a tárgysorozaton tisztújítás is szerepelt.

A mozgalom ilyen elmélyülésének komolyan vevésének, mindenestre csak örülni lehet. Mert az a cionizmus, amely minden felnőtt sékel-fizető egyenlő jogúvá avat, csakis mint a legszélesebb mederben demokratikus állhat meg.

Az ülésről egyébként részletes tudósításunk a következő:

A távollévő elnök helyett Márton Zsigmond nyitja meg az ülést és a jelenlevők üdvözlése után, külön is megemlítvén kolozsvári központunk és az egyes vidéki csoportok Arad, Lugoj stb. képviselőit, vázolja a mai

tanácskozáskor fontosságát. Napirend előtt Hirschl Béla a gyárvárosi elvtársak, Latter András pedig az ifjúság nevében beszéltek, kérvén, hogy a vezetőségben minden társad. réteg és az ifjúság is képviselve legyen.

Frigyes Lajos, a Szövetség titkárja terjesztette elő ezután jelentését, a szövetség múlt évi működéséről, megemlékezvén annak politikai, kulturális és társadalmi akcióiról, hosszabban idézvén a sajtó kérdésénél, és kérte a jelenlevőket, hogy az „Uj Kor“ terjesztése érdekében minden lehetségest kövessenek el. A közgyűlés a referatunomot egyhangulag tudomásul vette.

Dr. Molnár Gyula klasszikus tömörséggel számolt be a zsidó nemzeti ügy mai állásáról. Különösen a Keren Hajesszod jelentőségét, koncepcióját fejtegette. A zsidó nemzeti mozgalom — ugymond — 3 pilléren épül: a sajtó, amelynek még oly hozzáférhetetlen testvérünket is fel-

kell világosítania, az iskola, amely a zsidó gyermeket a jövő nagy feladataira előkészíti, és a pénz (Keren Hajesszod). Ez az előbbi kettőnek is a kulcsa. Ha a zsidó nép ezen eszközöket megteremti, úgy ezzel a mai és a jövő generációt is megmentette, de ha nem tevényt meg, úgy megérdemli, hogy oly dicstelenül tűnjék el a történelem színpadáról, mint nép még soha.

Utána Kaufheil Ernő szólalt föl, bejelentvén, hogy gyárvárosi elvtársaink héber nyelv- és történelemtudományi, továbbá Palesztina-kurzusokat létesít, általában mindent elkövet a mozgalom intenzívabbá tételére.

Marton Ernő az Uj Kelet felelős szerkesztője, kolozsvári központunk nevében üdvözlö a közgyűlést, és örömmel jelenti be, hogy a *belügyi kormány* az E. Zs. N. Sz. alapszabályait jóváhagyta. A publikálás rövid időn belül bekövetkezik. To-

vább kiállításra buzdítja a Szövetséget és annak áldozatkésztséget kéri a Központtal szemben is, hogy az országos feladatainak megfelelhessen. Dr. Deutsch Mór a lugosi helvi csoport elnöke, a lugosiak üdvözlését tolmácsolja s örömet fejez ki azon a komolyságon, amellyel Temesvárott az ügyeket tárgyalják. Ezután a Szövetségnek az E. Zs. N. Sz.-hez való csatlakozása folytán szükségessé vált szervezeti szabályzat tervezet tárgyalására került a sor. Nagybivara vita csak a passzív választójogról szóló szakasznál fejlődött ki, míg az eredeti tervezet a cionista világszervezet és országos szabályzat intézkedéseinek megfelelően a választóhatóságot a 24 éves életkorhoz kívánja kötni, addig az ifjúság a korhatár leszállítását kívánta. Végre is bizottságot küldtek ki a kérdés tüzetes megvizsgálására. Tisztújításra sajnos már nem kerülhetett a sor, mert egyrészt az idő már mélyen befenyult a délutánba, másrészt a eléli lista kiegészítését kívánták. A folytatólagos választó közgyűlést (amelyről egyébként külön is hírt adunk) f. hó 15-ére tűzték ki.

Délután 4 órakor az E. Zs. N. Sz. bánáti körzetét előkészítő konferencia tartotta tanácskozásait, amely este 8 óráig tartó tárgyaláson a körzetendő szervezetét, annak szervezeti szabályzatát vitatta meg és elhatározta, hogy a közeljövőben összehívják a körzetet véglegesen megalakító bánáti helyi csoportok konferenciáját.

A temesvári napilapok szerkesztősegeit kérjük, hogy amennyiben a XII. cionista világgkongresszus lefolyásának díjmentes tudósítására igényt tartanak, közöjjék ezt sürgősen velünk. Az „UJ KOR“ szerk.

A „Zsidó Iskola“ kéri az egyes tanintézeteket és tanszemélyeket, hogy évvégi értesítőjüket és közleményeiket mielőbb beküldeni sziveskedjenek. A szerk.

Kérjük t. olvasóinkat, hogy b. megrendeléseknél az „Uj Kor“-ra hivatkozzanak sziveskedjék.

Sport.

A Kadima javulása.

Kadima SC. — III. ker. FC. (1:0) 1:1.

Pénteken, f. hó 29-én játszotta a Kadima második bemutató mérkőzését a Pátria pályán szép számu közönség jelenlétében.

A következő csapattal állt föl a Kadima:

Deutsch II. (tartalék)

Deutsch I. Vig

Balázs Roth Latter III. (tartalék)

Háring Acél Raducziner (tartalék)

Weissberger Steiner

A Kadimán fényes javulás volt észlehető. Nem látszott meg az az ideges kapkodás és lámpaláz, mely első szereplésénél jellemezte. Nyugodtabban, fűgében mozgott, az egyéni akciók harmoniában álltak az összáttakkal. Az első félidőben határozottan fölényben volt, mikor is Acél révén gyönyörű gólt ért el. A második félidőben Latter III. félreértésből öngólt rúgott, mely által az eredmény döntetlen maradt.

Három tartalék mellett ez az eldöntetlen eredmény győzelemnek tekinthető. A tartalékok ugyan gyengék voltak, kivéve Deutsch II., ki a megszokott jó formában volt. Jók voltak még Deutsch, Vig, Balázs és Acél. Javulást lehetett észlelni Roth n is. Háringról alkotott véleményünk semmiben sem változott, ez alkalommal szintén rosszul játszott. Latter törekvése dacára is nagyon gyenge volt. Kár, hogy nincs tréner, mert pontos és lelkiismeretes munkával rövid idő alatt fényes eredményt lehetne elérni. A csapat összeségéről csak annyit, hogy büszké, zsidó öntudattal mentek a küzdelembe és ez a lelkesedés derék munkájukban nem hanyatlott alá. Mindig is ez a tudat vezesse őket kitartóan, akkor a siker nem maradhat el.

A Kadima—TAC. keddi mérkőzéséről legközelebbi számunkban hozunk tudósítást.

Vasárnap a Kadima Lippára rándult le, számjunkt győzelemünkre.

— Kleö. —

Látogatás a prágai zsidó iskolában.

A prágai Selbstwehr tudósítója íja: Junius 16-án hivatalosan be-rekesztették az iskolaévet és majdnem minden gyermeket együtt látok *junius végén* a világos iskolateremben!

Egyszerűen nem akarják otthagyni az ő iskoláukat! Önként jönnek mindnyájan, kitologatván a tavozás határidejét egyik naoról a másikra.

Ez az egy körülmény már maga elegendő iskolánk jellemzésére. A zsidó környezet megkülönböztető légköre: a *szereit*, végtelen sok szeretet és egy oly közvetlen vidámság, amilyent még sosem láttam iskolában.

A teljes összhang tanító és szülő, iskola és a család között egy további tényező, amely jó eredménnyel kecseztet.

És az eredmény csodás; így játszva sajátítottak el a cseh, német és héber olvasás és írás teljes mérvében. Sokan félték, hogy a héber megterhelést jelent, holott a legvidámabb órák egyike, amikor a Berlitz módszer szerint a tanterem egyes felszerelési tárgyait megnevezik és általában hberül diskurálnak.

Az iskolai ünnepek valóságos örömtünnepek. Chanukkah-kor menorát gyújtottak meg az osztályban, szukkot-ünnepen sátorba vezették őket, az iskolai kirándulások egy része az öreg temetőbe és a Meissl-Zsinagógába vezetett.

Hogy a zsidó élet eme, az első zsege életkorban ért benyomásai milyen nyomot hagynak a felnőtt egyén életében, azt mindnyájan tapasztalhattuk. Így válik a gyermek jó zsidóvá, öntudatos emberré, hasznos állampolgárrá.

In jedem jüdischen Hause eine Jüd. Nationalfonds Sammelbüchse! Der J. N. F. erwirbt zu Kolonisationszwecken Boden in Palästina. Man wende sich an das J. N. F. Bureau, IV., Fröbelgasse 54.

Aus der Jüdischen Welt.

Offizieller Empfang des Zionistischen Aktionskomitees in Prag. Die tschechische Regierung und der englische Gesandte Sir Carver antworteten im Prazer Luze nasaal einen feierlichen Empfang zu Ehren des Zionistischen Aktionskomitees. Für die tschechische Regierung war Leati nkrat Jan Masaryk, als Vertreter Englands der Gesandte Sir Carver erschienen. Das Aktionskomitee selbst war mit Ausnahme von Professor Wezmann, der zu einer Konferenz in Lloyd George nach London abgereist ist, vollständig anwesend. Nach mehreren Ansprachen ergriff Sir Clark das Wort. Er hob hervor, dass er in aufrichtiger Freundschaft der zionistischen Bewegung sei und sie genau kenne, da er unter Balfour diplomatisch gearbeitet habe. Eine Bewegung, meinte er, die von Männern wie Masaryk und Benesch unterstützt und von Männern wie Weimann und Sokolow geführt werde, könne man nicht hoch genug schätzen. (Ziko)

Die Palästinensischen Arbeiter und der Zionistische Weltkongress. Auf einer gemeinsamen Versammlung von Vertretern der Zionistischen Arbeiterorganisation in Wien wurde beschlossen, am 27. August eine Konferenz der palästinensischen Arbeiter nach Karlsbad einzuberufen, an der alle Parteien vertreten sein sollen, die in der Arbeiterkolonisation in Palästina das eigentliche Ziel des Zionismus erblicken. Diese Konferenz soll zugleich ein Programm für eine gemeinsame Aktion auf dem Weltkongress formulieren. (Ziko)

Dr. Ruppin über die Palästina-Wanderung. In einer Sitzung des Grossen Zionistischen Aktionskomitees erklärte der hervorragende Kenner Palästinas, Dr. Arthur Ruppin, dass es möglich sei, mit einem Kostenaufwand von 1,500.000 Lei die Zahl der gegenwärtigen jüdischen Bevölkerung in Palästina innerhalb dreier Jahre zu verdoppeln. (Ziko)

Landwirtschaftliche Ausbildung orthodoxer Juden. „Der Jude“ in Warschau teilt mit, dass eine Gruppe orthodoxer Politiker in Warschau beschlossen hat, eine Farm zur land-

wirtschaftlichen Ausbildung orthodoxer jungen Leute, die nach Palästina gehen wollen, zu gründen. Ausser den sonstigen Einrichtungen werden an der Farm auch Talmudkurse eingerichtet, um den jungen Leuten die Pflege jüdischen Geistes zu ermöglichen. Besondere Aufmerksamkeit sollen den Teilen des Talmud geschenkt werden, die sich auf Palästina beziehen. (Ziko)

PALÄSTINA.

Neue Rotschild-Gründungen in Palästina. Mit einem Kapital von 5 Millionen Francs hat Baron Edmond de Rotschild in Haifa eine Aktiengesellschaft gegründet, die sich vornehmlich dem Mühlenbau widmen will. Die neu zu errichtenden Mühlen sollen Mehl nicht nur für die Bedürfnisse Palästinas, sondern auch für die der angrenzenden Länder vermahlen. An der Spitze dieser „Société des Grands Moulins de Palestine“ stehen hervorragende Fachleute aus Deutschland. Baron Edmond de Rothschild hat ferner den bekannten Chemiker Heifetz nach Palästina entsandt mit dem Auftrag, die Errichtung einer Parfümerieindustrie vorzubereiten. Heifetz glaubt, dass dieser Industriezweig in Palästina eine grosse Zukunft verspricht und hat deshalb seinem Auftraggeber vorgeschlagen, in Schuni und Petach Tickwah Parfümeriefabriken zu errichten. Die Gründung einer besonderen Aktiengesellschaft steht unmittelbar bevor. (Ziko)

Jüdische Handelsschifffahrt. Palästinensische Blätter teilen mit, dass der in London wohnende reiche Konstantinopler Jude Mazzah die Organisation einer jüdischen Handelsflotte begonnen hat. Von der englischen Regierung hat Mazzah 16 grosse Handelsschiffe erworben und zu einer „Zion National Steamer Navigation Company Ltd.“ vereinigt. Diese Schiffe sollen den Verkehr auf folgenden Linien vermitteln: 1. Alexandrien—Palästina—Syrien—Konstantinopel; 2. Schwarze Meer—Konstantinopel—Ismit—Marseille; 3. Piraeus—Alexandrien—Syrien. Das erste Schiff hat bereits den Hafen von Alexandrien mit zahlreichen Reisenden verlassen. Es trug

die englische und zionistische Flagge.

Herabsetzung der Frachtkosten nach Palästina. Ende dieses Monats werden die Triester Schifffahrtsgesellschaften für den Mittelmeer- und Schwarzenmeer-Verkehr neue Frachttarife in Kraft setzen. Da die Absicht besteht, für Waren, die aus entfernten Gebieten kommen, besondere Frachtermässigungen zu gewähren, werden die Tarife in einigen Relationen stark herabgesetzt sein. So sollen vor allem süddeutsche Waren eine 20prozentige Ermässigung auf die Tarifpreise geniessen, während österreichische, ungarische und tschechoslovakische Waren (je nach der Entfernung ihrer Abgabestation) eine Frachtreduktion von 10 bis 20% erfahren sollen. (Ziko)

Ein neues Geschäftsviertel in Jerusalem. Die zionistische Kommission in Palästina hat in den letzten Tagen den dem griechischen Patriarchat in Jerusalem gehörenden Riesenkomplex für 350.000 Pf. erworben. Das Terrain liegt im Zentrum der Stadt und soll jetzt in ein grosses Geschäftsviertel verwandelt werden. (Ziko)

Die Bodenkäufe des Jüdischen Nationalfonds. Der letzte grosse Bodenerwerb des Jüdischen Nationalfonds erweckte unter den Juden wegen der Lage und Ausdehnung des neuen Gebietes besonderes Interesse. Die Böden liegen in der Ebene Jesreel und bilden zwei zusammenhängende Stücke: Malul westlich und Nuris östlich der Gruppe jüdischer Siedlungen Merchaviah, Balfouria und Tel-Adas, mit denen sie wahrscheinlich bald durch kleine Zukäufe zu einem abgerundeten Areal von 70 bis 80.000 Dunam verschmolzen werden. Da der Westkomplex des Malulgebietes von der Strasse Haifa—Nazareth—Beth Schan und der Ostkomplex des Nurisstückes von der Bahnstrecke Haifa—Beth Schan—Damaskus durchschnitten wird, können die Produkte der neuen Böden rasch, leicht und billig den Markt erreichen. Malul ist zum grössten Teil eben, doch auch im Hügel-land für Pflanzungen gut geeignet; besonderer Erfolg verspricht der Anbau von Tabak. Nuris ist fast in seiner Gesamtheit flach und gehört zu den fruchtbarsten Böden; Zuckerrübe, Zuckerrohr und Baumwolle gedeiht

dort besonders günstig. Als Vorzug beider Bodenstücke wird die Eignung für intensive Kultur bezeichnet.

Die Internationalität der palästinensischen Eisenbahn. In einem Reisebericht der „Wiener Morgenzeitung“ schildert ein Korrespondent den Zustand der palästinensischen Eisenbahn. Er schreibt u. A.: „Sie (die Eisenbahn) hat vom Guten das Beste herausgesucht und kann mit jeder europäischen Eisenbahn konkurrieren. Im übrigen ist sie ein internationales Museum: Waggonholz aus Deutschland; Waggonlampen und Toiletten aus Oesterreich; Fensterscheiben aus böhmischem Glas; Schwellen aus Syrien; Schotter aus Jerusalem; Schienen Creuzot aus Frankreich; Wagenräder Creuzot aus Frankreich; Wagenräder und Federn aus Belgien; Lokomotiven aus Philadelphia; Tender aus Kanada; Kohle aus Wales.“ (Ziko)

Lodzer Textilindustrie für Palästina. In den letzten Tagen des Juni wurden mehrere Lodzer Kaufleute von Sir Herbert Samuel empfangen. Der Führer der Kaufleute, Herr Lüsternik, teilte dem Oberkommissar mit, dass eine Lodzer Textilfabrikantengruppe den Ausbau der palästinensischen Textilindustrie beabsichtige. Voraussetzung sei allerdings der Bau einer eigenen Industriestadt mit Arbeiterwohnungen. Herr Lüsternik entwickelte dem Oberkommissar seine Pläne bis ins einzelne und bat schliesslich um die pachtweise Überlassung eines entsprechenden Terrains. Sir Herbert Samuel versprach, das Projekt beim Landwirtschaftsdepartement zu unterstützen. (Ziko)

Konzessionen in Palästina. In der 9-ten Sitzung des palästinensischen Staatsrats ist die Frage der wirtschaftlichen Konzessionen zur Sprache gekommen. Oberkommissar Sir Herbert Samuel gab bei dieser Gelegenheit eine formulierte Erklärung ab, deren einzelne Punkte lauten: 1. Die palästinensische Regierung ist bereit, zur Förderung der Entwicklung des Landes gewisse Konzessionen für gemeinnützige Betriebe wirtschaftlicher Art zu erteilen; 2. die Regierung untersucht gegenwärtig den Antrag einer Gesellschaft auf Konzessionserteilung für die Versorgung der Stadt Jaffa mit elektrischem Strom durch Aus-

nützung der Wasserkräfte des Audschaflusses (gemeint ist hier das bekannte Projekt Pinchas Ruthenbergs, eines russisch-jüdischen Ingenieurs, der der Kerensky Regierung als Polizeichef angehörte). Der Oberkommissar teilte zugleich mit, dass Konzessionen für die Naturschätze des Landes oder für andere Unternehmen von Allgemeinwert überhaupt nur erteilt werden, wenn die Konzessionäre sich bereit erklären, den zu erwartenden Gewinn auf einen gewissen Satz zu beschränken und den darüber hinausgehenden Betrag in einer noch festzusetzenden Form der Allgemeinheit zuzufliessen zu

lassen. Schliesslich darf nach dem Friedensvertrag von Sevres keine Konzession erteilt werden, die mit einer von der türkischen Regierung an Mitglieder der Entente vor dem 20. Oktober 1914 erteilten Konzession im Widerspruch steht. (Ziko)

Fortsetzung der Palästinaarbeit durch die „ICA“. Die Palästina-Kommission der Jewish Colonisation Association (Ica) hat dem „J. C. B.“ mitgeteilt, dass sie keinerlei Abicht habe, von weiteren Investitionen an palästinensischen Unternehmungen Abstand zu nehmen. Alle diesbezügliche Gerüchte seien damit hinfällig. (Z o)

HIREN.

Naptár. Péntek, az 5681. év év hó 1. napja (Rós-chódes.) Szombat, év hó 2. napja (1921. aug. 6.) Hetiszakasz: Matót és Maszé. Haftóra: Simú d'var. (Jer. 2. f.)

A hetiszakasz azon törvények felsorolásával kezdődik, amelyek meghatározzák, hogy az atyának és a férjnek milyen esetekben van joga ahhoz, hogy leányának illetőleg feleségének fogadalmait érvénytelenítse. Majd áttér az előbbi hetiszakaszokban megkezdett történetek elbeszélésére. Ugyanis Bileám tanácsára a midjaniták erkölcselenségre és bálványimádásra csábították Izraelt, minek következtében 24.000 zsidó pusztult el. A zsidó nép nem volt mindig oly önérzetlen, alázatos és türelmes mint ma, a kétezereves galút puhítása után. Az ősi zsidóság természetesebb volt, mint a mai. Mint minden más népből, benne is megvolt a bosszú érzete, de megvolt benne a bosszúálláshoz szükséges bátorság és elszántság is. Isteni meghagyásra 12.000 harcos zsidó készült Midján ellen, hogy annak aljas tőrbecsalását megbosszulja. Minden egyes törzs 1000 harcost állított ki, a vezér pedig a hős Pinchász volt, Áron főpap unokája. A harcosokat századosok és ezredesek (szó szerint: százak tisztjei és ezrek tisztjei) vezényelték. Pinchász volt a frigyláda őre — mert a harcba ezt is magukkal vitték — és nála voltak a haditrombiták is. A zsidók támadása meglepetésszerű és

nagy vehemenciájú lehetett, mert az összes felnőtteket kiirtották, sőt Midjannak öt fejedelmét, de még a varázsló Bileámot is karddal megölték és óriási zsákmánnyal tértek vissza. Juhot 670.500-at zsákmányoltak, szarvasmarhát 72.000-et, szamarat 61.000-et, nem nagykorú személyt 32.000-et. A zsákmány felét a harcosok kapták, a másik felét pedig az egész nép között osztották szét. A zsákmánynak egy kis százelekát pedig a szentély céljaira adták. Ugyancsak a szentélybe helyezték el emlékül a tiszték az aranyból álló zsákmányt is, hálából azért, hogy a visszatért harcosok megszámlálása alkalmával a 12.000 harcos közül egy sem hiányzott, mi szintén arra vall, hogy a támadás meglepetésszerű volt. — A hetiszakasz további része elmondja, hogy R'úvén, Gad és Menase fél törzse igen sok juhra tett szert, miért is ezek Mósetől az immár elfoglalt, Jordánon túli országgrészt kérték osztályrésztül, amely terület a juhtenyésztésre különösen alkalmas volt. Móse teljesítette a kérést, de csak azon föltétellel, ha az említett két és fél törzs a honfoglalás további harcaiban, a küzdők első sorában résztvesz, amit ezek megígérnek és később meg is tesznek. A másik hetiszakasz a pusztában való vándorlásnak állomásait sorolja fel, Izrael elfoglalandó országának határait jelöli ki, az ország szétosztására nézve tartalmaz előírásokat, továbbá fontos törvényeket azon esetre, ha valaki véletlenségből öl. Ezen hetiszakasszal befejeződik Móse IV. könyve. F—r.

Dr. Gaster főrabbi Timisoarén. A legrégebb Herziánusok egyike, London szefárd községének főrabbija időzött e hét folyamán városunkban. A tudós rabbi, aki a londoni egyetemen a román filológiáról is előadást tart, illő tisztelettel fogadták a hatóságok s tudományos és zsidó testületek. Dr. Gaster, aki maga is az Órályságból származik, a román nép őszinte barátja, nyelve és kultúrája meleg pártolója, akit Csórol király is több ízben külön kihallgatáson fogadott, vasárnap, múlt hó 31-én a Polg.-Tiszti Kaszinóban tartott a román nyelv eredetéről előadást. Hétfőn többek között az itteni szefárd templomot látogatta meg, ahol munkatársunkkal hosszabban beszélgetett heber nyelven, amely nyelvet — természetesen szefárd kiejtésben — pompásan kezeli. Beszélt a londoni héber oktatásról, amely szerint főleg a Biblia ismeretén alapul és csak azután terjeszkedik ki a modern életre. Kedden Dr. Imbroane prefectus kíséretében Buziást látogatta meg és szerdán este utazott el városunkból.

A cionizmus ügyében a neki imputált kifejezésekre tett nyilatkozatát és ehhez fűzött kommentárakat lapunk vezető helyén közöljük.

A resitai izr. hitközség f. hó 31-én tartotta meg nagyszabású ünnepség keretében a Herzl-requiemet. A gyászszal bevont templomban megjelent az előjáróság élén az egész hitközség. A templomi énekkar Klein Géza karnagy vezetésével orgonakíséret mellett gyönyörű gyászénekeket adott elő, mire Feilner Manó rabbi helyettes áll, tanító mesteri szavakkal felépített német nyelvű beszédben méltatta Herzl érdemeit. A dekorációt szíveségből Breszlauer Hugó ur végezte. A requiem után önkéntes adakozás folyt be a Keren Hajjeszod javára.

Herzl-ünnepélyek a fővárosban. Tamuz 20-án, kedden, a számos, zsidó testületek által rendezett ünnepélyeken kívül Bukarest következő templomaiban rendeztek Herzl gyászünnepélyeket: Coral templom, Sf-ta Vineri, Baron de Hirsch, Cal. Dudesi, Voianta, Cal. Mosilor és a Templul din Podul Mogoșoaiei, str. Catun. A Coral templomban dr. Niemirowa Románia nagyrabbija tartotta a megindító gyászbeszédet.

A beszarábiai zsidó tanítók nagygylése Chisinau- (Kisenev)-ban folyt le m. hó 4- és 6-án. A nagygyűlés számos fontos ügyet intézett el, így elhatározta újabb iskolák felállítását, számos tankönyv kiadását, otthonok létesítését stb.

A tanítóegyesület jelenleg 100 iskola fölött rendelkezik, amelyből 35-öt az állam tart fenn, azonban még mintegy 30.000 zsidó gyermek jár nemzsidó iskolában, épp ezért a kongresszus feliratba kéri a kormányt, hogy Beszarabia iskolabüdzsájának 12%-át (amely szám a zsidók arányának felel meg), a zsidó iskolák céljára fordítsa.

A bucarestii zsidó község iskolaiügyi költségvetése. Nem minden irigység nélkül (noha jóleső irigységgel) olvassuk a bucarestii, csak nemrég törvényesen megalakult zsidó község első iskolaiügyi büdzsáját, amely 5.196.472 lei kiadást tüntet fel. Nem annyira az összeg imponáló, amely mellesleg megjegyezve tekintélyes deficitet is tüntet fel, mint inkább az egyes kiadási ágak. Így a tanulók fizikai nevelésre 80.000 lei, egészségügyi kiadásokra 150.000 lei, a tanulók fogászati gondozására 80.000 lei, az iskolafürdőkre 800.000 lei, a tanulók erkölcsi gondozására (educatia morala) 15.000 lei, a tantestület fizetésére 2.177.000 lei irányoz elő. A szokásos kiadásokon felül emelkedik még a tanulók jutalmazása évi 40.000 és tankönyvek, iskolaszerek, kiadásának előmozdítása, könyvtárak támogatása 20.000 lejjel évente.

A jassi héber tanítóképzőintézet. Az „Ostjüdische Zeitung“ írja, hogy az óromániai zsidóság nemzeti érzelmű része belátta, hogy a zsidó tömegek nacionalizálása csak zsidó nemzeti iskolák révén lehetséges. Sok héber iskola nyílt meg s így egyre sürgősebb volt egy héber tanítóképzőintézet felállítása. A feladatra az óromániai cionista szövetség vállalkozott és Jassiban héber tanítószemináriumot állított fel. Az intézetnek — noha csak rövid idő óta áll — 35 rendes (25 basarabiai, 8 óromán és 2 bukovinai) és ugyanannyi rendkívüli hallgatója van. A hallgatók mindkét nembeliek. Alaposan tanítanak: héber nyelvet és grammatikát, Tórát, a régi és új héber irodalmat, történelmet, logikát,

pszichológiát stb. A Talmud tanítására a storozinezi Schorr dr-t fogják meghívni. A vezetők — kiknek élén Poráth dr. áll, aki az intézet fenállása és vezetése körül nagy érdeket szerzett magának — remélik, hogy olyan tanítói gárdát fognak nevelni, amely feladatának minden tekintetben meg fog felelni.

A munkácsi héber iskola első tanévre — mint munkácsi tudósítónk írja — fénves eredménnyel végződött. A záróvizsga m. hó végén folyt le az iskolának ez alkalomra feldíszított nagytermében a szülő és számos vendég jelenlétében. Az öröm és meglepés a gyermekek nagy-szerű héber tudása miatt, amellyel folyékonyan olvastak, írtak, beszéltek és számoltak, általános vol. A cionisták revében Dr. Siegel elnök köszönte meg bennsőséges szavakkal Gröber Chaim vezető-tanító odaadó, eredményes munkásságát.

Dr. Aczél Andor kiszabadult. Csak kevesen tudják, hogy Löw rabbi mellett a szegedi Csillagbörtönben egy másik ártatlanul fogvatartott zsidórab is színlődött közel két esztendőn át, akit most végre a kurzus is kénytelen volt szabadon ereszteni. Dr. Aczél Andor ügyvédjelölt, tartalékos főhadnagy, többszörösen kitüntetett harctéri tiszt, az illető, aki amellet még ellenforradalmár is volt — és jó cionista. Hogy mi volt a büne dr. Aczélnak, azt sohas lehetett megtudni, csak suttogtak róla. Tagja volt az azóta már felszavatott Makkabea cionista egyetemi hallgatók egyesületének, amelynek tagjai nemcsak a harctéren, hanem a kommun utáni véres napokban, a kurzus pogromhősei ellen is vitézül harcoltak. De nem az volt egyedüli büne, mert hisz ő e napokban nem is volt Budapesten, hanem — állítólag — az, hogy ő a szegedi ellenforradalom egyik megszervezője módfelett felháborodott azon, hogy az a „nemzeti hadsereg“ amelyért ő jó többet zsidómagával együtt életét kockáztatta, azzal hálálta meg a szolgálatot, hogy amint akciót fejthetett ki, ha már egyetlen ellen-séget és egyetlen vöröst el nem foghatott, rögtön védtelen zsidófiákat és nőket mészárolt le. Eme felháborodásának kifejezése miatt kellett jó

Aczél Andornak két évig Rózsa Sándor börtönében színlődnie. Míg végre most a legfelsőbb katonai törvényszék „kitüntetéseinek meghagyása mellett“ 5 évi foglárjogságra ítélte (!). enyhítő körülmények tudván be neki „a nemzeti hadseregnek tett rendkívüli szolgálatait.“ Jellemző a viszonyokra, hogy egyik budapesti lap társunk „az elismerés és tiszteletadás teljességével kénytelen leírni, hogy a pörben tanuszkodó tényleges magyar tiszték mindannyian az igazság mellett vallottak. Ennél valószínűleg nagyobb vigaszára válik dr. Aczélnak, hogy börtönében tökéletesen megtanult héberül, amiért ugyan eleinte párszor meggyűlt a baja, míg végre illusztris fogolytársa Löw rabbi felvilágosítására elhitték neki, hogy Szelath Amenu című nyelvtana nem azonos „Zion bölcs vénei“-vel és a kacskaringos betűk nem sifirozott jelek Moszkva számára . . .

A nyomdászok emlékünnep. A kultúra serény munkásai most ünnepezték segélyezőleütknek a Bánában 70, Erdélyben pedig 60 éves jubileumit. Ez alkalommal a nyomdász segélyegyesület országsszerte nagy ünnepséget rendezett. Derék technikai munkatársainknak jubileumához, amely az e yetemes kultúrának is ünnepe, szívéyes üdvözlünket küldjük

Popovici közoktatásügyi miniszter a zsidó iskoláról. Bukovinai körutja alkalmával Popovici közoktatásügyi miniszter Dornavatrát is meglátogatta, ahol többek között az ottani zsidóság küldöttségét is fogadta. A küldöttség vezetőjének Feldmann tanárnak, aki a zsidó iskolaügyet tette szövé, beszédére felelve, a miniszter kijelentette: Kijelenthetem, hogy a zsidó nemzeti iskola biztosítva van.

Uj zsidó Aggokháza Budapesten. M. hó 15-én nyílt meg, mint budapesti. tanítóitónk jelenti a budapesti orth. Chevra Kadisa új Aggokháza, a IX. Rezső ter 2. alatt A terv és kivitelben a főérdem Dr. Ábrahamsohn Ámin elvtársunkkal, a Chevra főtitkárát illeti meg.

Nagy hagyomány a Zsidó Nemzeti Alapnak. A nemrég Rumánban (Jugoszlávia) elhunyt Steiner Miksa elvtársunk a Zs. N. A. 230 S. H. S. koronát hagyományozott. Az összeg már be is folyt a hágai főirodába.

Zsidó hősök emlektáblája Kiskunfélegyházán. Budapestől írja tudósítónk: Nagy ünnepségek között leplezték le a múlt hó végén Kiskunfélegyházán a zsidó templom falán elhelyezett és a háboruban elesett zsidó katonák emlékéért megőrkítő emlektáblát. Az ünnepségen a pesti és kecskeméti zsidó hitközségek is képviseltették magukat. (Ezt a híradást nemcsak azért tartjuk hiányosnak, mert a hatóságok és kormány képviselőiről hallgat, hanem ama másik, sokkal aktuálisabb emlektábla agyonhallgatása miatt, amely a Héjjas —Próray banditák kezétől elcsesett félegyházi (Csak Beiczky szerint öten, de számuk háromszor annyit) izsáki, solti, orgoványi, kunszentmiklósi zsidó áldozatok égbekiáltó emlékéért hirdetné. Az előbbi mellett különösen stilszerű lenne: „Ezért harcoltunk?“ felirattal. A szerk.)

Zsidó gimnáziumban Debreczenben. A debreceni status quo ante hitközség új zsidó gimnázium magkapta a nyílvánossági jogot. Az intézetnek egyelőre első osztálya nyílik meg a jövő tanév kezdetén.

Kérelem! Pedagógiai és statisztikai szempontból tisztelettel kérjük az összes erdélyi és bánáti zsidó iskolák t. vezetőségét, hogy lapunk címére a következő kérdésekre válaszolni kegyeskedjenek. 1. Tanították-e az 1920/21. tanévben az élő héber nyelvet? 2. Ki tanította? (pontos név.) 3. Osztályonként hetenként hány órában? 4. Milyen módszert használtak? 5. Milyen tan-és vezérkönyvet használtak? 6. A szefárd vagy askénáz dialektusban tanították a hébert? 7. Mily eredményt értek el az egyes osztályokban? 8. Mit tapasztalt a héber nyelv oktatója? Cim: A „Zsidó Iskola“ szerkesztősége Timisoara. Str. General Foch, Nr. 54.

Hivatalos közlemények. Offizielle Mitteilungen.

Keren Kájemet Lejissrael. — Zsidó Nemzeti Alap. — Jüd. National-Fonds.

A Zs. N. A. célja: Palesztina földjét a zsidó nép számára örökülajdonul visszaváltani.

Zweck des J. N. F. ist: Palästinas Grund und Boden als unveräußerlichen Besitz dem jüd. Volke zu erwerben.

X. adománykimutatás. X. Spendenausweis.

Faadományok. — Baumspenden. Palesztina befásítására szolgálnak Egy fa 25 lei. — Dienen zu Aufforstung Palästinas. Ein Baum 25 Lei. **Bánáti Cionisták Ligete. — Banater Zionisten Hain.**

Gubi Ottó kerije, Timisoara. Fi cher Bela 200, Gubi Armin 500, Stein Kálmán 20, Stein 30, Amizó Alfred, Gri-zhaber Jenő, Fodor Erő, Fi cher Ervin, Schünzer Bela 10—10. **Összesen 800 lei,** eddig ültetve 32 f.

Bold. Dr. Weil Adolfné kertje. Balassa Tivadar, Balassa Tivadarné, Balassa Katica, dr. Weiss Arthur, dr. Reusz Miklós 50—50, dr. Weil Adolf 150, Vermes Ernő és neje, dr. Adorján, dr. Wiener Mór 100—100, dr. Weil Izsó 200. **Összesen 900 Lei** (folytatjuk.)

A Bánáti Cionisták Ligetében ültetve összesen 828 fa. — Im Banater Zionisten-Hain gepfl. zusammen 828 Bäume.

Alta'ános adományok. — Allgemeine Spenden.

Tóra előü adományok a jözsefvárosi templomban: Rothbarth Jászab 100, Szamek Adolf 525, Mannheim Lajos 10, Halpern Adolf 25, Goldstein S. 10, Sugár Ákos 50, C. erszánsszky B. S. 50, Auscher József 40, Auscher Viktor 50, Feuelicht Armin 20, Fuhmann József 200, Margittai I. 10, Herzka N. (Vinga) 20, Vasárhelyi Alfréd 50, Kohn Ignac 100, Alexandrovits David 70, Kutas Gyula 25, Körper Mór 100, Stern Salamon 5, dr. László Hugó 100, Bister Ezékial 20, Vásárhelyi Imre 100, Lusztig L. 600, Nieitburz Ignac 30, Latter M. 100, Klauber József 100, Helmér J. 10 Lei.

Temesvár: Mann Emil 160, Merbl Arnold 25, Stein Kálmán 50, Ferenci Adolf 50 Lei.

Iritz Lajos gyűjtése 330 lei. Hozzájárultak: Iritz L. 10, Klinenberg Á. 10, Lorenz M. 20, Deixner Á. 40, Klinenberg L. 20, Iritz H. 100, Österreicher A. 20, Grün A. 50, Springer

B. 20, Rosenfeld W. 20, Hirschl Alf. 10, Brunner A. 10. Főlöleg a „Jude“ előf. összegéből 70, adták: Marton J., Taub Á. 10-10, Naschitz F., Szollósi M., Latter A., dr. Gábor D., Szeneš D., Kinberger (Luzos) 5-5, Páffy M. (Karansebes) 20 Lei.

Resicza: Felülfizetések a sékelgyűjtésnél 250 Lei.

Pótlás a márciusi gyermekgyűléshez utólag beszo gáttartott zsidó levelet 219 sz. gyűjtőkönnyvén 37 Lei. Összesen 3455 Lei.

Perseyok — Sammelbüchsen. Dr. Brisker E. Timisoara 180 Lei.

Jelen számban kimutatunk összesen 5372 leit. — In dieser Nummer au gewiesen zusammen: 5372 Lei.

A Zs. N. A. Bánáti irodája, Bureau des J. N. F. für das Banat. Timisoara, IV. Strada Gen. Foch 54.

Az utrainai menekülteknek dr. L. H. 100 lei (továbbítottuk). — Spende des Herrn J. Adler für den Org-Fond des Jüd. Nat. Verb. Timisoara 100 Lei.

Die Administration bittet die p. t. Leser unserer Zeitung bei ihren Bestellungen sich auf unser Blatt berufen zu wollen.

Man verlange von jedem Zeitungsverkäufer in allen Trafiken, Kaffeehäusern, und öffentlichen Lokalitäten die „Neue Zeit“ „Uj kor“.

A szerkesztésért felelős: Vermes Ernő.

Kiadja: a Zsidó Nemzeti Szövetség, Timisoara.

Helicon Bánáti Nyomda R.T., Timisoara.

Cenzurat: Cenzura Presei Timisoara.

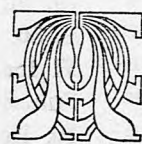
Ha szép akar lenni használjon Kulka-féle liliumtej-krémet, liliumszappant, liliumpuvert 3 színben. Kapható kizárólag Kulka Emil városi gyógyszerárában, a „Fekete Sas“-hoz, Timisoara-Cetate, Sf. Georgehe.

Der einzige offizielle Bericht über den XII. ZIONISTENKONGRESS in Karlsbad erscheint in der

KONGRESSZEITUNG

herausgegeben vom Büro des XII. Zionistenkongresses. Erscheint täglich mit Ausnahme des Sabbaths früh morgens mit dem genauen ausführlichen Bericht über die Verhandlungen des vorhergehenden Tages. — Zusendung unter Kreuzband direkt an die Besteller. — Abonnements auf die Gesamtausgabe (8-10 Nummern) zum Preise von Kc 25. sind unter Einsendung des Betrages aufzugeben an das Büro des XII. Zionistenkongresses, Karlsbad, oder an die Redaktion der „Neue Zeit — Uj Kor“ Timisoara IV., Strada General Foch 54. (Fröbl-utca)

JOH. KREMENEZKY

Fabrik für elektrische Glühlampen und elektrotechnische Apparate Wien.

Rumänische Filiale: Timisoara, IV. Str. I. C. Bratianu (Uri-utca 1).

Luftleere und gasgefüllte Metalldrahtlampen. „METALLUM“ Elektrotechnische Apparate, Koch- u. Heizapparate, Installationsmaterialien

Szikvizgyárosok figyelmébe

Ajánljuk elsőrangú cseh-gyártmányú szódavizüvegeket teljesen felszerelve, a legolcsóbb napi árában.

Szifonjeket saját külföldi mintára berendezett gyárukban a miniumból vagy cimbó — Mindenemü kipróbált minőségű gummiáru állandóan nagy választékban raktáron van.

Neumann Testvérek, Luçoj (Bánát)

Zsidó tárgy könyvek és kották

olcsón kaphatók a LÖBL hírlapirodában TIMISOARA-BELVÁROS.

Csehszlovákiában a „Neue Zeit — Uj Kor“

Fleischer Rezső könyvkereskedésében NOVE-ZIMRY (Érsekújvár) kapható.

Jugoszláviában a „Neue Zeit — Uj Kor“

Fekete Sándor könyvkereskedésében ZENT kapható.

VICTORIA

WECSELSTUBE, HANDELS-AKTIENGESELLSCHAFT

Verkauft Plachen, Säcke, Stricke, Hanf, Spagete und Leinenwaren en gros

FERDINAND GROSZMANN'S MECHANISCHE ZIEGELWERKE

GEGRÜNDET 1894 INTERURB. TELEFON 9-76. Vorm. Temesvári Ziegelfabrik A. G.

Zentrale: Timisoara a Hungaria-Bud. Leistungsfähigkeit: 8 Millionen St. jährlich. Kontokorrent-Konto bei der Banca Romaneasca.

„BEGA“

Gözmalom rt.

azelőtt: Temesvári „Hungaria“

Gözmalom részv. társ. TIMISOARA.

Napi őröképessége 12 vagon.

Moderne Grabdenkmäler TUNNER KORNEL

Marmor- und Granitwerke TIMISOARA

Buly Carol I. No. 4. (Hunyadstrasse) Fabrica Str. 3 August (Andrássystrasse 22)

Holländer Miksa

Építkezési és tüzelőanyag-kereskedés nagyban és kicsinyben

Bohn és Muschong gőztélagyarak raktára és kizárólagos képviselője

Str. I. C. Bratianu (Uri-utca) 4-a szám Telefon 10 59

KENDELHOFFER KÁROLY SÍRKŐÜZLETE

Timisoara, Liget-ut 9 és Fő-u. 42. Műhely, nyersanyagraktár Mar. yar. u. 66

KOHN ADOLF és FIA TIMISOARA

Élelő bányai festékárú-, épületanyag szénkereszt. Gyárváros, Fő-u. 2. Józsefv., Scudier-t. 5.

Festékek, lakkok, olajok, ecetek. Mész, cement, gipsz, tetőlemez. Faszén, kovácszsén, karbid stb. állandó raktára. Telefon 229 és 1291. Alapítattott 1878.

IRODALMI UJDONSÁGOK

Bernstein: A cionizmus lényege és szervezete. (Dr. Ostern Lipót fordítása és bevezetésével.)	8 L	Nordau: Mesék (szimbolikus, gyönyörű példázatok, amatőr-kiadás) 12 lei. Ugyanez diszkötésben	50 L
Frigyes Lajos: A zsidók természetrajza. (Népszerűen megírt tanulmány a zsidók testi és lelki tulajdonságairól. Stat. táblázatok illusztr.)	12 „	Richtmann: Cionizmus és orthodoxia (a valóság és cionizmus egymáshoz való viszonyát tárgyalja)	4 „
Gorion: József és testvérei (6-héber regény mesteri fordításban, amatőr-kiadás) 12 lei, ugyanaz diszkötésben	50 „	Simon: Hová vezet a zsidók útja? (Politikai és szociológiai tanulmány)	4 „
Graetz: Volkstümliche Geschichte der Juden. (3 kötet)	150 „	Schönfeld József: Vissza a gheztóba? (A Zsidó Szemle szerkesztőjének feljegyzései a proletárdiktatura alatt)	4 „
A londoni cionista világkonferencia és pol. meetingje (Balfour, Robert Cecil, Weizmann, Sokolow beszédei)	3 „	Ujvári Péter: A tulsó parton, regény. (Az élet elevejébe belemarkoló költői szépségű munka)	15 „
Müller H.: A cionizmus ABC-je (katekizmus-szerűen írt világos kompendium)	4 „	Ujvári Péter: Az új keresztény. (Társadalmi, ragyogó szatírával és humorral megírt regény)	12 „
Nordau: Doktor Kohn, dráma. (A nagy író egyik legmeggrázóbb drámai alkotása)	10 „	Wachsberger: „Ivrit“ (héber nyelvgyakorló) I-II. füzet, füzetenként	4 „

Kapható minden jobb könyvkereskedésben és
A NEUE ZEIT — UJKOR KIADÓHIVATALBAN
 Timisoara IV, Strada General Foch (Fröbl-utca) 54

Temesvári Polgári Sörfözde R.-T.

ajánlja a t. c. közönségnek a legkiválóbb külföldi tepsörökkel egyenértékű dupla-malátá

CORVIN-SÖRT

és a pileni módra gyártott

CASINO-SÖRT

Eredeti sörgyári pincetöltés! A pított 1868 évben

Kapható minden jobb üzletben, kávéházban és vendéglőben. :-:

Munkásruhák Munkáscipők

Gyárak, vállalkozók, egyetlek és földbirtokosok részére. :-:

Telefon 238.

Egyetlen a ka'om munkások o'csó ruházkodására. :-:

204 3-4 Ajánlatokkal szolgál

REITER ERNŐ

TIMISOARA, III. Piata Josif (Küttl-tér) 4.

Reitmann Károly és Tsa

részvényszerűség Timisoara IV. Strada Iancu Vacarescu (Bem-utca) 14.

Szesz-szabadraktár, szeszdenaturáló telep. Szilvórium- és törkölyfőzde, Rum-, likőr- és konyakgyár :: Bornagykereskedés

I-ii hornyolt

és hódfarku tetőcserép, falitégla, mész, stukaturnád bármilyen mennyiségben kapható

Telefon 840

Viderker és Társa cégnél Timisoara II., Spaliul Penes Curcanul (Klapka-sor) 8. szám

NEUE ZEIT UJ KOR

JÜDISCH WOCHENBLATT

ZSIDÓ HETILAP

Előfizetési ára: Egész évre 150 lei, félévre 75 lei, negyedévre 40 lei

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN

Szerkesztő Timisoara IV. (Fröbl-utca) 54

Mi a kérdés?

Az elmúlt héten nagy szóharc folyt le a timisoarai lapok hasábjai. Egy még ki nem tért izraelita által szerkesztett organum, az itt időzőtt doktor Gaster szájába oly nyilatkozat adott, hogy ő nem hive a cionizmusnak — noha az volt. Nem hive a héber nyelv iskolai tanításának sem, mert az holt nyelv. Hogy a nyilatkozatot landesübliche Fuhrwerken kézbesítsék a helybeli előfizetőknek, megpékelte egy helyi nagyság támogató nyilatkozatával is.

Erre az „Uj Kor“ hasábjain kapta meg a feleletet. Cikkirónk dr Gaster nyilatkozatával bizonyította be, hogy a kérdéses nyilatkozat nem ebben a tendenciózusan beállított formában tette és ezzel, miután kissé kioktatta a cionizmus lényegéről derék leptársunkat, a kérdést elintéztetnek veszi. Ha csak az illető lapról et consortes

volna szó, mi is azt mondanók, hogy a kérdés el van intézve. De holnap esetleg újra megszólal egy helyi (talán csak kerületi) vagy országos, vagy világnagyság, a ki nincs a helyi-, vagy központi vezetőséggel megelégedve és kijelenti, hogy neki más véleménye van e kérdéstről, mint Lloyd Georgenak, Wilsonnak, Hardingnak és Róbert Cecilnek, akkor ismét sietünk nyilatkozatot beszerezni, hogy ő ezen nyilatkozatot nem, vagy nem így tette. Nos ez szerintünk nem lehet a kérdés magya. Elsősorban is negatív értékű nyilatkozat, helytálló megokolás nélkül — még oly világnagyságtól jöjjön is az — nem ér semmit. „A nem hiszek benne“ — az „utópia“ fuvalami már elszálltak. A párisi akadémia — a világ legtekintélyesebb testülete is kijelentette Foulton találmányára, hogy agyrem, amikor Edison fonográfját

bemutatták, ugyanezt a dumiában szel. mos. naler ról beszéltek, ugyanúgy minősítették Amerikai Szentpétervár lepit. werke jeges partjain szent. Szentpétervári egyet. egyellen negat. szemb. száz. (strasse) sulyosabb (strasse 22) (dr. Gasterrel fele. egy Einstein, egy

Az sem változat. illető anticionista u cionista volt, elvi jelentőségű d. latról, taktik. atok, amatőr-kiadás) 12 lei. Ugyanez még hagyján. kötésben van megter. Mann: Cionizmus és orthodoxia (a val. és cionizmus egymáshoz való viszo. mint Y. ur, vag. B. Tehát ezek

Telegramm-Adresse: Broussede Internationale Transporte Telefon Nr. 613

M. de Broussé

BUCURESTI 9 STRADA DECEBAL || PARIS, VIII 34 BD. MALESHERBES || TIMISOARA 3 STRADA ALBA IULIA

Filialen: Giurgiu—Galatz—Constanta IV. Wien, 7. Favoritenstasse. Belgrad, Knez Mihailov 23a Zagreb, Sudnica Ulica 5 Warschau, Kruca 40—4 Szegedin, Jókai-utca 1 Pressburg, Hotel Savoy Budapest, Hold-utca 25 Prag, Ruzowa Ulice 10 Forbach, Rue de la Gare 10 Konstantinopel, Michnot Pacha Han Svikedji Laibach, Krsnikowa Ulice 7 Sofia, Rakowska 75.

Grenzfialen: Békéscsaba — Bihar-Keresztes — Curtici — Zsombolya — Szabadka.

Korrespondenten in allen Ländern der Welt — Schiff- und Eisenbahn-Transporte — Consignationen — Versetzungen — Gruppierungen — Transit. — Zoll — Spezial Eilgut-Verkehr: Frankreich—Rumänien und Italien—Rumänien — Vertreter des Hauses Giovanni Ambrosetti, Zentrale: Turin. Filialen: Modena, Boulogne a./M., Genua, Milano, Trieste, Florenz, Domodossola, Longatico — Generalagent für Europa der „Französisch-Rumänischen Luftschiffahrt-Gesellschaft“ — Vertreter der französischen Staats-Eisenbahnen — Korrespondent des „Londoner Brighton und South Coast“ für Europa — Bestrenomiertes Haus in Europa.

Auskünfte: Timisoara, Strada Alba Iulia Nr. 3 (Rezső-utca).

Az E. Zs. N. Szöv. Temesvári Csoportjának

folytatólagos (tisztújító)

közyülése

f. hó 15-én, hétfőn d. u. 6 órakor

a Belvárosi Hüközség tanácstermében (Erzsébetudvar).

Minden sékelfizető legyen ott!

— Egyes szám ára 3 lei. —

Holländer Miksa

Építkezési és tüzelőanyag-kereskedés nagyban és kicsinyben

Bohn és Muschong gőztéleagyarak raktára és kizárólagos képviselője

Str. I C. Bratianu (Uri-utca) 4-a szám

Telefon 10 59

KENDELHOFFER KÁROLY

SIRKŐÜZLETE

Timisoara, Liget-ut 9 és Fő-u. 42

Műhely, nyersanyagraktár: Mar. yar u. 66

KOHN ADOLF és FIA

Építkezési és tüzelőanyag-kereskedés nagyban és kicsinyben

Timisoara Gyárvas, Fő-u. 2. Józsefv., Scudier-t. 5.

Festékek, lakkok, olajok, ecetek, Mész, cement, gipsz, tetőlemez, Faszén, kovácsszén, karbid stb. állandó raktára.

Telefon 229 és 1291. Alapított 1878.

SÁGOK

Könyvek esk. dök. nek, helyicsop. nak árengedmény.

- Mesék (szimbolikus, gyönyörű péld. atok, amatőr-kiadás) 12 lei. Ugyanez még hagyján. kötésben van megter. Mann: Cionizmus és orthodoxia (a val. és cionizmus egymáshoz való viszo. mint Y. ur, vag. B. Tehát ezek
- Hová vezet a zsidók útja? (Fol. ai és szociológiai tanulmány) 4 „
- József: Vissza a ghetto? Zsidó Szemle szerkesztőjének fel. gyűlései a proletárdiktatura alatt) 4 „
- Péter: A tulsó parton, regény. (Az t. elevenjébe belemarkoló költői szép. mű munka) 15 „
- Péter: Az új keresztény. (Társ. tmi, ragyogó satírával és humorral írt regény) 12 „
- Berger: „Ivrit“ (héber nyelvgyakorló) füzet, füzetenként 4 „

ADÓHIVATALBAN

Foch (Fröbl-utca) 54

Temesvári Polgári Sörfőzde R.-T.

Kapható minden jobb üzletben, kávéházban és vendéglőben. :-:

ajánlja a t. c. közönségnek a legkiválóbb külföldi sörökkel egyenértékű dupla-malátá

CORVIN-SÖRT
és a pilseni módra gyártott
CASINO-SÖRT

Eredeti sörgyári pincetöltés! Alapítva 1868 évben

206

Munkásruhák

blúz és nadrág javított olasz kat. bakkaucs

Gyárak, vállalkozók, egyetlek és földbirtokosok részére. :-:

Telefon 238.

Egyetlen a ka'om munkások olcsó ruházódására. :-:

204 3-4

Ajánlatokkal szolgál

REITER ERNŐ

TIMISOARA, III. Piata Josif (Küttl-tér) 4.

Reitmann Károly és Tsai
részvénytársaság
Timisoara IV. Strada Iancu
Văcărescu (Bem-utca) 14.

Szesz-szabadrakár, szeszenaturáló telep. Szilvórium-és törkölyfőzde, Rum-, likőr-és konyakgyár :: Bornagykereskedés

I^o hornyolt

és hódfarku tetőcserép, falitégla, mész, stukaturnád bármilyen mennyiségben kapható

Viderker és Társa
cégnél Timisoara II.,
Spaliul Penes Curcanul
(Klapka-sor) 8. szám

Telefon 840

142

Telegramm-Adresze: Broussede

Internationale Transporte

Telefon Nr. 613

M. de Brousse

BUCURESTI
9 STRADA DECEBAL

PARIS, VIII
34 BD. MALESHERBES

TIMISOARA
3 STRADA ALBA IULIA

Filialen: Giurgiu—Galatz—Constanta
IV. Wien, 7. Favoritenstasse.
Belgrad, Knez Mihailov 23a
Zagreb, Sudnica Ulica 5
Warschau, Kruca 40-4

Szegedin, Jókai-utca 1
Pressburg, Hotel Savoy
Budapest, Hold-utca 25
Prag, Ruzowa Ulice 10
Forbach, Rue de la Gare 10

Konstantinopel, Michnot Pacha
Han Svikedji
Laibach, Krsnikowa Ulice 7
Sofia, Rakowska 75.

Grenzf ilialen: Békéscsaba — Bihar-Keresztes — Curtici — Zsombolya — Szabadka.

Korrespondenten in allen Ländern der Welt — Schiff- und Eisenbahn-Transporte — Consignationen — Versetzungen — Gruppierungen — Transít. — Zoll — Spezial Eilgut-Verkehr: Frankreich—Rumänien und Italien—Rumänien — Vertreter des Hauses Giovanni Ambrosetti, Zentrale: Turin. Filialen: Modena, Boulogne a./M., Genua, Milano, Trieste, Florenz, Domodossola, Longatico — Generalagent für Europa der „Französisch-Rumänischen Luftschiffahrt-Gesellschaft“ — Vertreter der französischen Staats-Eisenbahnen — Korrespondent des „Londoner Brighton und South Coast“ für Europa — Bestrennomiertes Haus in Europa.

207

Auskünfte: Timisoara, Strada Alba Iulia Nr. 3 (Rezső-utca).

NEUE ZEIT UJ KOR

**JÜDISCHES
WOCHENBLATT**

ZSIDÓ HETILAP

Előfizetési ára:
Egész évre 150 lei, félévre 75 lei,
negyedévre 40 lei

**MEGJELENIK MINDEN
CSÜTÖRTÖKÖN**

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Timisoara IV., Str. General Foch
(Frübl-utca) 54. szám

Mi a kérdés?

Az elmúlt héten nagy szóharc folyt le a timisoarai lapok hasábjain. Egy még ki nem tért izraelita által szerkesztett organum, az itt időzőtt doktor Gaster szájába oly nyilatkozatot adott, hogy ő nem híve a cionizmusnak — noha az volt. Nem híve a héber nyelv iskolai tanításának sem, mert az holt nyelv. Hogy a nyilatkozatot landesübliche Fuhrwerken kézbesítsék a helybeli előfizetőknek, megspékelte egy helyi nagyság támogató nyilatkozatával is.

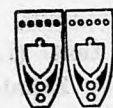
Erre az „Uj Kor“ hasábjain kapta meg a feleletet. Cikkiróny dr. Gaster nyilatkozatával bizonyította be, hogy a kérdéses nyilatkozatot nem ebben a tendenciózusan beállított formában tette és ezzel, miután kissé kioktatta a cionizmus lényegéről derék laptársunkat, a kérdést elintéztetnek veszi. Ha csak az illető lapról et consortes

volna szó, mi is azt mondanók, hogy a kérdés el van intézve. De holnap esetleg újra megszólal egy helyi (talán csak kerületi) vagy országos, vagy világnagyság, a ki nincs a helyi-, vagy központi vezetőséggel megelégedve és kijelenti, hogy neki más véleménye van e kérdésről, mint Lloyd Georgenak, Wilsonnak, Hardingnak és Róbert Cecilnek, akkor ismét sietünk nyilatkozatot beszerezni, hogy ő ezen nyilatkozatot nem, vagy nem így tette. Nos ez szerintünk nem lehet a kérdés magva. Elsősorban is negatív értékű nyilatkozat, helytálló megokolás nélkül — még oly világnagyságtól jöjjön is az — nem ér semmit. „A nem hiszek lenne“ — az „utópia“ fuvalami már elszálltak. A párisi akadémia — a világ legtekintélyesebb testülete is kijelentette Foulton találmányára, hogy agyrem, amikor Edison fonográfját

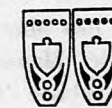
bemutatták, ugyancsak a francia akadémiaiban szélhámoságról, hasbeszélőről beszéltek, ugyanilyen agyremnek minősítették Amerika felfedezését, Szentpétervár felépíthetését a Néva jeges partjain, azért a gőzhajótól Szentpétervárig mind meglett. És egyetlen negatív értékű nyilatkozóval szemben száz vagy ezer sokkal súlyosabb nagyságot állíthatunk. (dr. Gasterrel is felér egy dr. Chajes, egy Einstein, egy Nordau stb.)

Az sem változtat a dolgon, hogy az illető anticionista ur esetleg azelőtt cionista volt, és ma már nem az. Ha elvi jelentőségű döntésről, joggyakorlatról, taktikai eljárásról volna szó, még hagyján. Ott (az ember már így van megteremtve), tényleg azt mondanám, nagyobb jogi tekintély X ur, mint Y. ur, vagy A. jobb taktikus, mint B. Tehát ezekhez csatlakozom. De ott,

Az E. Zs. N. Szöv. Temesvári Csoportjának
folytatólagos (tisztújító)

közgyűlése

f. hó 15-én, hétfőn d. u. 6 órakor

a Belvárosi Hítközség tanácstermében (Erzsébetudvar).

Minden sékelfizető legyen ott!